

HET BEGIN VAN DE REIS

JEZUS IS DE WEG, DE WAARHEID EN HET LEVEN (Joh. 14,6)

Godsdienst HAVO/VWO leerjaar 1

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
1. Gods heilsplan	4
Inleiding.....	4
1.1 Religies.....	5
1.2 De Heilige Drie-eenheid	6
2. Het ontstaan van de christelijke Kerk	13
Inleiding	13
2.1 Het ontstaan van de Katholieke Kerk	15
2.2 De Kerk als het Lichaam van Jezus.....	16
3. De Bijbel	16
Inleiding	16
3.1 Bijbel, geschreven door de mens maar geïnspireerd door God.	17
3.2 Het Oude Testament	18
3.3 Het Nieuwe Testament	19
4. Jezus de Zoon van God	21
Inleiding	21
4.1 Jezus' geboorte en jeugd.....	22
4.2 De openbare optredens van Jezus.....	24
4.3 De laatste week voor Jezus' dood en daarna	26
5. Maria, de moeder van Jezus	33
Inleiding	33
5.1 Engel Gabriël verschijnt bij Maria (annunciatie).....	33
5.2 De kenmerken van Maria.....	34
5.3 Het leven van Maria na de dood van Jezus	37
6. De Liturgisch kalender of Het Kerkelijk jaar	38
Inleiding	38
6.1 De liturgie	38
6.2 Verdelingen van de lezingen in het liturgisch jaar.	39

6.3 Feesten en periodes van het Liturgisch jaar	40
7. Wie ben ik?	43
Inleiding	43
7.1 Wie ben ik eigenlijk?	44
7.2 Welke factoren beïnvloeden mijn identiteitsvorming?	47
7.3 De rol van religie in de identiteitsvorming van de mens	49
8. Rituelen en symbolen van de Kerk	54
Inleiding	54
8.2 Het sacrament van de Eucharistie	59
8.3 Wie leidt de eucharistieviering?	59
8.3 Het sacrament van het vormsel	61
9. God in de geschiedenis en in het leven van gelovigen	63
Inleiding	63
9.1 Abraham de eerste stamvader van het Joodse volk	64
9.2 Paulus zag Abraham als vader van alle gelovigen	65
9.3 Moeder Teresa	67
9.4 Het belang van het zich inzetten voor de ander	69
10. Verliefdheid en liefdesverdriet	71
Inleiding	72
10.1 Wat gebeurt er in ons lichaam bij verliefdheid?	72
10.2 Verliefdheidssymptomen	73
10.3 Onbeantwoorde liefde	79
11. Agressiviteit	83
Inleiding	84
11.1 Wat is agressie?	84
11.2 Wat zegt de Bijbel over agressie?	85

1. Gods heilsplan

Inleiding

Vanaf het begin van de mensheid hebben mensen in hogere machten geloofd. De ene bidt o.a. tot de maan, sterren, water, vuur, bliksem, donder, een dier of een mens die zij dan als een god aanbidden.

Bekijk de volgende video over natuurgodsdiensten .(<https://youtu.be/uLjB3Rffjzw>)

Tegenwoordig zijn er niet veel mensen meer die in een natuurreligie geloven en de krachten van de natuur als hun god aanbidden. Tegenwoordig geloven mensen meer in bovennatuurlijke krachten, die zij aanbidden als hun god of goden.

- Sommigen geloven in slechts één god, anderen geloven dat er meer dan één god is.
- Er zijn ook mensen die in geen enkele god geloven. Ze kunnen niet begrijpen hoe mensen in iets of iemand kunnen geloven die ze niet kunnen zien. Ook kan de experimentele wetenschap niet bewijzen dat zoiets bestaat.
- Anderen vinden dat nadenken over God en het stellen van vragen over God zinloos zijn, omdat ze toch niet beantwoord kunnen worden.
- Anderen willen niet in God geloven, omdat ze dan hun leven moeten veranderen. Ze willen de baas blijven over hun eigen leven, gedachten en daden. Ze willen niet dat een god hen vertelt hoe ze moeten leven.

Maar het feit dat wij God niet kunnen zien en dat experimentele wetenschap niet kan aantonen dat God bestaat, betekent niet dat God niet bestaat. Om deze reden zijn er wereldwijd miljoenen mensen met verschillende religies die in God of goden geloven.

1.1 Religies

In de geschiedenis van de mensheid hebben mensen altijd in god of goden geloofd. Dit laat ons zien dat mensen de capaciteit hebben om God te kennen. Dat wil zeggen dat mensen geschapen zijn om God te kennen en een relatie met Hem te hebben. Een **religie** is een geheel van geloofsovertuigingen en daden van aanbidding die een groep mensen uitvoert om zich te verhouden tot hun god of goden.

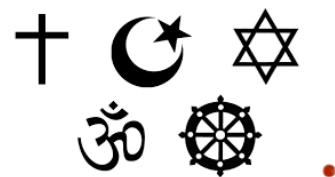
*Een religieus persoon erkent dat de wereld zichzelf niet kan hebben geschapen en hij erkent dat er een goddelijke kracht is die alles heeft geschapen en ook de mens. Dit is **de oorsprong van bijna alle religies ter wereld**.* Helaas hebben mensen, vanwege de zonde, altijd de neiging om te denken dat dingen goden zijn (Rom. 1:18-25).

God toonde Zichzelf en sprak tot de mensen. Hij sprak tot Abraham en daarna tot Abrahams kinderen, om mensen naar de verlossing te leiden. Zo begon God een verhaal te maken waarin Hij aan ons openbaarde wie Hij is, zodat wij een band met Hem kunnen krijgen en **het doel** kunnen bereiken dat Hij ons heeft gegeven: **Hem kennen, Hem liefhebben en genieten van Zijn heerlijkheid.**

Een gelovig mens weet dat hij God nodig heeft en dat hij op een dag naar God terug zal moeten keren. Door zijn manier van leven laat hij zien dat hij van God houdt en dat hij op een dag naar God terug wil keren.

De vijf grootste religies ter wereld.

De vijf grootste religies ter wereld zijn: het christendom; Islamisme; Jodendom; Hindoeïsme en boeddhisme.

Het hindoeïsme en het boeddhisme (hoewel het boeddhisme meer wordt beschouwd als een levensfilosofie met religieuze aspecten) zijn polytheïstische religies. (polytheïsme = het geloof in meer dan één god). Jodendom, christendom en islam zijn de drie monotheïstische godsdiensten (monotheïsme = het geloof in één God).

God heeft Zich geopenbaard in Jezus Christus, de Zoon van God, die ons heeft bekendgemaakt wie God is (Joh. 1:18). Jezus koos 12 apostelen en stuurde hen eropuit om het evangelie over de hele wereld te verkondigen voor de redding van zielen.

Als christenen geloven wij in één God die alle mensen liefheeft met een grote en trouwe liefde. Een God die van mensen houdt, ook al zijn ze vol zonden en zijn ze niet altijd trouw aan Hem.

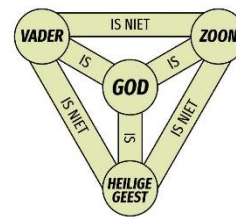
Joden en moslims geloven net als wij in de God van Abraham. Daarom worden het **christendom, het jodendom en de islam ook wel Abrahamitische religies genoemd.**

Maar in tegenstelling tot de Joodse religie en de Islamitische religie, die Jezus zien als een groot profeet, maar niet als de Messias, weten wij als christenen dat Jezus de Messias is, de Zoon van God. **Wij geloven in de Heilige Drie-eenheid.**

1.2 De Heilige Drie-eenheid

Wij geloven in één God bestaande uit drie personen. Dit noemen wij de Heilige Drie-eenheid. Het zijn niet drie Goden, maar één God die in zichzelf drie personen is en toch één blijft. Dit is een enorm mysterie, dat ons bevattingsvermogen te boven gaat en dat wij alleen kennen omdat God het aan ons heeft geopenbaard.

De drie personen in de Heilige Drie-eenheid zijn:

- Eerste persoon:

God de Vader, onze liefdevolle en barmhartige Schepper. Zijn naam is YHWH (Jahwe), wat betekent: 'Ik ben die Ik ben'. Dat betekent dat God er altijd is geweest en er altijd zal zijn om mensen te helpen.

- Tweede persoon:

God de Zoon, het Woord dat mens werd in Jezus van Nazareth om ons te redden van onze zonden. Hij is onze redder.

- Derde persoon:

God de Heilige Geest is de kracht van liefde tussen de Vader en de Zoon. Hij is onze Helper. Het is de Geest van God die in ons komt wonen, om ons te helpen het woord van God te begrijpen en te geloven. Het helpt ons een christelijk leven te leiden.

De Heilige Drie-eenheid blijft een mysterie, iets dat voor mensen onmogelijk te begrijpen is. Toch kunnen vergelijkingen ons iets van de Heilige Drie-eenheid laten zien. Wij willen het als volgt proberen uit te leggen:

Wij als mensen onthouden bepaalde dingen, begrijpen bepaalde dingen en houden van bepaalde dingen. Als we ons iets herinneren, gebruiken we ons *geheugen*, als we iets begrijpen, gebruiken we onze *intelligentie* en als we iets liefhebben, gebruiken we onze *wil*.

Bijvoorbeeld, als ik honger heb, herinner ik mij (met mijn *geheugen*) een pizza, met mijn *intelligentie* begrijp ik dat het beeld dat ik in mijn geheugen heb een pizza is en geen hamburger, en met mijn *wil* besluit ik om pizza te gaan eten.

We kunnen dus zien dat we, ook al hebben we geheugen, intelligentie en wilskracht, nog steeds een persoon zijn. Met deze vergelijking kunnen we proberen een beetje te begrijpen wie God is. **Hoewel Hij uit drie personen bestaat, is Hij één God die onafscheidelijk is.**

Voor ons hier op aarde zal de *Heilige Drie-eenheid* een **mysterie** blijven. (mysterie=iets dat we niet volledig kunnen begrijpen of verklaren)

1.3 Waarom heeft God de mens geschapen?

God is liefde (1 Johannes 4:16b). Er is niet alleen maar iets van liefde in Hem, net als wij mensen, die kunnen kiezen om lief te hebben of niet. God IS liefde, en Hij kan niets anders doen dan liefhebben. Toch hoeft God de schepselen niet lief te hebben, omdat de Vader de Zoon volmaakt liefheeft en de Zoon de Vader volmaakt liefheeft. De Heilige Geest is de liefde die hen verenigt. God hoeft niets te scheppen, hij schiept vrij. Hij schiep alle dingen voor de mens, maar Hij schiep de mens voor Zichzelf.

God schiep de mens om:

- heilig te zijn
- Hem te herkennen en van Hem houden
- Hem te dienen
- Hem te bedanken.

Hij schiep de mens naar zijn beeld en gelijkenis. De man is geen ding, maar een persoon. Alleen mensen kunnen God herkennen en liefhebben. Gods bedoeling was dat de mens in het paradijs zou leven, voor eeuwig in vrede met Hem. Helaas is dit niet gelukt, want de mens was ongehoorzaam aan God en zondigde. Hierdoor werd de relatie met God verbroken en verdreef God de mens uit het paradijs. Hoe waren mensen ongehoorzaam aan God?

God schiep de mens naar zijn beeld en gelijkenis

1. God schiep de mens naar zijn beeld. Naar Gods beeld schiep Hij hen: man en vrouw. God zegende hen en zei: Vul de aarde met veel nakomelingen. (Gen.1, 26-28) Hij wil dat mensen voor altijd gelukkig zullen leven.

Wat betekent het dat wij naar Gods beeld geschapen zijn? Dit betekent dat de mens, in tegenstelling tot planten, dieren en andere dingen, een *spirituele ziel* heeft. Met die spirituele ziel is de mens verbonden met God.

Van alle zichtbare wezens is alleen de mens in staat zijn Schepper te herkennen en lief te hebben. Een plant, een dier of een ding kan dit niet doen.

- God heeft ons Zijn levensadem, Zijn liefde en vriendelijkheid ingeblazen. (Gen.2:5). *Wij zijn geschapen om goed en heilig te zijn, zoals God goed en heilig is. Wat we ook doen, dit beeld van God in ons kunnen we nooit verliezen. Daarom behoudt de mens altijd zijn menselijke waarde en waardigheid.* Of iemand nu een voorbeeldig mens is of een crimineel, hij moet altijd met waardigheid en respect behandeld worden, want God is in ieder mens aanwezig. Daarom moeten we elkaar altijd respecteren, elkaar groeten, elkaar liefhebben en helpen.
- *Ook criminelen, verslaafden en iedereen die zich niet goed gedraagt, moeten met respect en waardigheid behandeld worden. Daarom is de Kerk tegen de doodstraf, omdat iedereen de goedheid van God in zich heeft en ten alle tijden zijn leven ten goede kan veranderen.* Deze kans op verandering kan hen niet worden ontnomen. Men kan iemand levenslang in de gevangenis zetten, maar zijn leven kan men niet afnemen.
- *Ook na de dood moet het menselijk lichaam met respect behandeld worden.* Je kunt een levenloos lichaam niet vinden als het in het bos, in de zee of waar dan ook is gegooid. Het lichaam moet op een waardige manier begraven worden.

2. Maar God heeft ons ook naar zijn **beeld geschapen. Hier heeft God ons de vrijheid gegeven om te kiezen tussen goed en kwaad.** (Gen. 2, 15-17)

- Als we kiezen om goed te doen, kiezen we ervoor om op God te lijken. Als we kiezen om kwaad te doen, kiezen we ervoor om niet op God te lijken. Wat we ook kiezen, of we nu het goede of het kwade doen, we behouden onze menselijke waarde en waardigheid. *Want de vrijheid om te kiezen tussen goed en kwaad is heilig. We hebben die van God zelf gekregen.*

- **Eén ding is zeker: of we nu kiezen om goed of kwaad te doen, elke beslissing heeft gevolgen.** En de gevolgen kunnen we helaas niet kiezen. Als je goed doet, zal het goede je overkomen. En als je kwaad doet, zal het kwade je overkomen.

God heeft vanaf het begin gezegd dat het loon van de zonde de dood is! (Romeinen 6:23) Maar ook al weten mensen dit, toch kiezen ze ervoor om te zondigen. Hoe komt dat?

*Dit komt omdat **kwaad doen vaak gemakkelijker en verleidelijker is, dan goed doen.***

- Het is veel gemakkelijker om een toets te spieken dan er dagenlang voor te studeren.
- Het is veel gemakkelijker om te liegen dan om je schuld te erkennen.
- Het is veel gemakkelijker om te stelen dan de hele maand hard te werken voor een minimumloon.
- Mensen doen ook vaak slechte dingen omdat ze impulsief reageren, zonder eerst na te denken.
- Mensen laten zich ook domineren door hun ego. Hij heeft al snel het gevoel dat hij respectloos wordt behandeld, waardoor hij agressief reageert en zich misdraagt.

*Maar om **het goede te doen kost vaak meer moeite.** Denk aan:*

- Mensen die jou slecht hebben behandeld te vergeven.
- De waarheid te spreken, zelfs als dit ongunstige gevolgen met zich meebrengt.
- 's Ochtends vroeg opstaan om op tijd op school of je werk te zijn, in plaats van nog wat langer in bed te blijven of 'ziekmelden'.
- Jezelf beheersen en de autoriteiten laten ingrijpen in plaats van terug te slaan, wanneer ze jou slaan, of slecht behandelen. Etc.

Om deze reden kiezen mensen er soms voor om het kwade te doen in plaats van het goede, en vervallen zo ze in zonde.

Vanwege onze zonden waren wij allemaal voorbestemd voor de eeuwige dood, als God ons in zijn grote genade en oneindige liefde niet had gered. Hoe heeft Hij ons gered zonder Zijn eigen woord te breken?

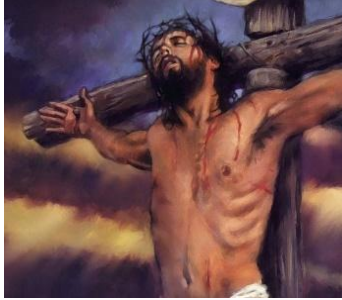
1.4 God stuurde een Redder

Door de hele menselijke geschiedenis heen heeft God verschillende mensen gebruikt om Zijn volk te redden van het kwaad. Toen mensen nog steeds kozen voor het slechte, besloot God Abraham uit te kiezen om zijn eigen volk te vormen, dat een voorbeeldsvolk zou zijn voor andere volkeren. Maar ook dit volk van God verviel in de zonde. God hielp hen voortdurend door mensen te sturen om hen te bevrijden en te leiden.

- God stuurde Mozes om Zijn volk uit de slavernij in Egypte te bevrijden.
- Vervolgens stuurde Hij rechters en koningen om Zijn volk naar het beloofde land te leiden.
- Hij zond ook verschillende profeten die zijn boodschap aan het volk moesten doorgeven en moesten voorkomen dat het volk in het kwaad zou vervallen. Maar geen van hen slaagde daarin, omdat één zondaar een andere zondaar niet kan redden.

Daarom heeft God in Zijn oneindige liefde iemand gezonden die zonder zonde is om onze zonden op Zich te nemen en in onze plaats te sterven. In de Bijbel lezen we: “Want toen wij nog krachteloos waren, is Christus op de bestemde tijd voor de goddelozen gestorven. Want het is onwaarschijnlijk dat iemand voor een rechtvaardige zal sterven. Toch zou iemand misschien wel voor een goed mens durven sterven. God beveelt ons zijn liefde aan, doordat Christus voor ons gestorven is toen wij nog zondaars waren.” (Rom. 5:6-8)

Want God had de wereld zo lief dat hij zijn enige Zoon heeft gegeven, opdat iedereen die in hem gelooft, niet verloren gaat, maar eeuwig leven heeft. (Joh. 3:16).

Op eigen kracht kunnen wij niets doen om het eeuwige leven te verwerven. Het enige wat wij kunnen doen is Jezus

Christus aanvaarden als onze Heer en Redder. Hij zal dan de Heilige Geest (onze Helper) sturen om ons te helpen en te leiden op het pad van verlossing en eeuwig leven.

Jezus kwam om redding te brengen aan allen die in zijn tijd hadden geleefd en aan allen die na zijn tijd zullen leven. Maar **hoe zit het nu met degenen die vóór de tijd van Jezus gestorven waren?** Zijn zij bestemd voor de eeuwige dood?

Nee, God heeft in zijn oneindige liefde ook aan hen gedacht in zijn verlossingsplan.

Toen Jezus aan het kruis stierf, daalde Hij drie dagen lang af in het rijk van de dood om ook daar alle mensen zijn redding aan te bieden. Zo krijgt iedereen de kans om Jezus als zijn of haar Redder te aanvaarden en zo het eeuwige leven te ontvangen.

God was er in het begin (Alfa) en zal er ook zijn aan het einde (Omega).

Wij leven nu in een tijd van genade. Wij kunnen altijd teruggaan naar *Alpha* om vergeving voor onze zonden te vragen en te ontvangen.

Maar wanneer het einde, de dag des oordeels, aanbreekt, zullen we

Omega tegenkomen. *Op die dag komt God niet om te helpen en te vergeven, maar om te oordelen over de levenden en de doden.* De genadeperiode is op dat moment helaas voorbij!

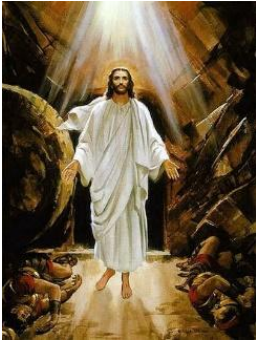
Of je nu gelooft in Gods verlossingsplan of niet, op een dag zullen we allemaal sterven. Als dit reddingsplan slechts een mythe zou zijn, dan zouden degenen die erin geloofden niets verliezen. Maar als dit verlossingsplan waar is, dan hebben

degenen die er niet in geloven alles verloren, namelijk het eeuwige leven.

De vraag aan jou is nu: Wil je Jezus als uw Heer en Redder aanvaarden en het eeuwige leven ontvangen?

2. Het ontstaan van de christelijke Kerk

Inleiding

Zoals we in het vorige hoofdstuk zagen, heeft God zijn eniggeboren Zoon gezonden om een wrede dood te sterven, zodat iedereen die in hem gelooft, eeuwig leven zal hebben. Nadat Jezus gestorven was, stond Hij op de derde dag op uit de dood. Dit is het feest van Pasen. **Jezus heeft de dood overwonnen.** *Dat betekent dat de dood geen macht meer over Hem heeft, en ook niet over degenen die hun vertrouwen in Hem als hun Redder stellen.*

Tijdens zijn openbare optreden **koos Jezus twaalf apostelen** die de grondslagen van de Katholieke Kerk zouden worden (Lukas 6:12-13). Zij zijn degenen die het dichtst bij hem stonden en die de leiders van de Kerk zullen worden (Marcus 3:14).

Na zijn opstanding verscheen Jezus veertig dagen lang aan zijn apostelen en discipelen. Hij gaf hun de volgende opdracht: *‘Ga heen in de hele wereld en predik het goede nieuws aan alle volken. Wie gelooft en zich laat dopen, zal behouden worden, maar wie niet gelooft, zal veroordeeld worden.* (Marcus 16:15-16). Aan de apostelen gaf Jezus de macht om zonden te vergeven (Johannes 20:22-23)

Hij beloofde hun dat Hij altijd bij hen zou zijn, tot aan het einde van de wereld. (Mattheüs 28:20)

*Hij beloofde hun ook dat **Hij een Helper zou sturen**, zoals de Vader hun had beloofd, en dat ze op die hulp moesten wachten.* (Lukas 24:49)

Toen hief Hij Zijn handen op en zegende hen terwijl Hij ten hemel voer. Dit gebeurde 40 dagen na zijn opstanding. Deze dag noemen wij **Hemelvaart** (Lukas 24:50)

Tien dagen na de Hemelvaart daalde de Heilige Geest neer op de apostelen in de vorm van een vuurtong. En zij werden allen vervuld met de Heilige Geest en begonnen

te spreken in andere talen, zoals de Geest hun gaf uit te spreken. (Handelingen 2:4)
Deze dag noemen we Pinksteren (50 dagen na Pasen).

Opdracht 1:

- Lees Handelingen 2:1-13 en vertel in je eigen woorden wat er gebeurde op de Pinksterdag.

Vanaf de Pinksterdag werden de apostelen zich er ten volle van bewust dat Jezus de Zoon van God is en hoeveel God van mensen houdt. Door de kracht van de Heilige Geest werden ze zo enthousiast over het leven, de dood, de opstanding en de leringen van Jezus, dat ze dit koste wat kost aan andere mensen wilden vertellen.

Overal waar ze kwamen, vertelden ze over Jezus. Hoe Jezus leefde volgens alle regels van God en hoe Hij de armen en zieken hielp. **Ze vertelden over het leven, lijden, dood en de leringen van Jezus aan iedereen die wilde luisteren. Dit goede nieuws noemen we het evangelie.**

Opdracht 2:

- Lees Handelingen 2:1-24 en bespreek in groepjes welk deel van de tekst jou het meest heeft geraakt.

2.1 Het ontstaan van de Katholieke Kerk

Overal waar de apostelen het goede nieuws over Jezus verkondigden, geloofden mensen in Jezus. Zij werden gedoopt in de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. En zo gebeurde het dat kort na Jezus' dood overal **groepen mensen ontstonden die wilden leven zoals Jezus. Zo'n groep noemen wij een christelijke gemeenschap.** In deze christelijke gemeenschappen werd er met groot enthousiasme over Jezus verteld. *En al deze christelijke gemeenschappen samen vormden de Katholieke Kerk onder leiding van de apostelen, met Petrus aan het hoofd* (Mt 16:18; Lc 22:32). Gods Woord vertelt ons dat: "En allen die geloofden, bleven trouw aan de leer van de apostelen en aan de gemeenschap, aan het breken van het brood [de Heilige Mis] en aan het gebed." (Handelingen 2:42)

De apostelen bleven niet alleen in Israël, maar trokken naar andere landen om ook daar het evangelie te verkondigen. Diakenen hielpen de apostelen. Ook de andere gelovigen in de gemeenschappen hadden ieder hun eigen taken. (1 Kor. 12, 28) Ook vandaag nog geven paus en bisschoppen, de opvolgers van de apostelen, leiding aan de Kerk met behulp van presbyters (priesters, parochiepastoor), diakens en de talrijke leken, die ook hun steentje bijdragen.

En na meer dan 2000 jaar is het christendom, gesticht door Christus Jezus zelf, een van de grootste religies ter wereld. Jezus heeft deze katholieke Kerk gesticht **met als enig doel om alle mensen het eeuwige leven te bieden**, waar wij voor altijd kunnen leven in het huis van de Vader, waar Jezus al een plaats voor ons heeft voorbereid.

Zonder de Katholieke Kerk kunnen wij Jezus niet bereiken en zonder Jezus kunnen wij God de Vader niet bereiken.

2.2 De Kerk als het Lichaam van Jezus

Apostel Paulus sprak vaak over de Kerk als 'het Lichaam van Christus': *Jezus is het hoofd en wij zijn de lichaamsdelen* (1Cor. 12,12-13). *We hebben alle leden van de Kerk nodig, of ze nu sterk of zwak zijn, net zoals ook een lichaam alle lichaamsdelen nodig heeft.* Iedere gelovige is evenveel waard en heeft een eigen taak. “Niet iedereen kan apostel, of profeet, of leraar zijn” (1 Cor. 12, 29).

Naarmate de tijd verstreek, begonnen de **ooggetuigen uit te sterven**. Dit waren de apostelen en anderen die Jezus gezien en meegemaakt hebben. Zij konden over het leven en de leer van Jezus spreken, zij waren bij Hem toen Hij op aarde was. Maar toen ze aan het uitsterven waren, **ontstond bij de christengemeenschappen de behoefte om het evangelie op te schrijven**. Zodat de verhalen over het leven en de leer van Jezus niet verloren zouden gaan en ze die verhalen konden doorgeven aan de volgende generaties. Waar kunnen we al die verhalen lezen? Ja, in de Bijbel!

3. De Bijbel

Inleiding

De Bijbel is het belangrijkste boek voor ons als christenen. Wij noemen het ook:

1. **Heilige Schrift**, wat Heilig Woord betekent. De Bijbel is een door God geïnspireerd boek. Dat betekent dat de woorden heilig zijn, omdat God heilig is.
2. **Woord van God**. Wanneer u de Bijbel leest en begrijpt wat erin staat, begrijpt u ook wat God u wil vertellen.

Bijbel betekent boek. In het Latijn gebruiken ze de naam *biblio*. Als je het woord biblio hoort, denk je misschien meteen aan bibliotheek. In een bibliotheek vind je

verschillende soorten boeken, net zoals er in de Bijbel verschillende soorten boeken zijn.

In welk periode werd de Bijbel geschreven?

Hoogstwaarschijnlijk begon men in het jaar 1000 vóór Christus met het schrijven van het Oude Testament en eindigde men in jaar 50 voor Christus.

Het Nieuwe Testament werd geschreven tussen het jaar 60 tot 110 na Christus. Dus het heeft ongeveer 1100 jaren geduurd voordat de hele Bijbel geschreven was.

De boeken van de Bijbel werden door bekende en onbekende auteurs geschreven. De Bijbel is het meest bekende boek ter wereld, het werd in ongeveer 1660 talen vertaald.

3.1 Bijbel, geschreven door de mens maar geïnspireerd door God.

De Bijbel is een collectie van heilige boeken. Het gaat over de liefde van God, die de mens redt doormiddel van een heilsplan. Bijbel gaat over het familieleven, over normen en waarden om goed te kunnen functioneren in een samenleving, het maakt ons attent op onze sociale plichten en het bevordert menselijke relaties. Het nodigt de lezer uit om met respect, vrede en liefde te leven voor God en voor de medemens.

Maar als we dieper kijken, zien we dat **de Bijbel vooral het verhaal vertelt van de liefde tussen God en ieder van ons.** Daarom moeten we elke keer dat we lezen, zien hoe God in ons dagelijkse verhaal spreekt. God heeft ons uitgekozen om een pad te banen, zoals Hij dat met Abraham deed. Wij komen vaak in opstand, zoals het volk Israël ooit deed, maar toch heeft God ons gered door Zijn enige Zoon en Hij roept ons op om Hem te volgen.

Het is niet zomaar een boek, want het is welliswaar geschreven door mensen, maar geïnspireerd door God. Wat betekent dit?

Het betekent dat het God is dat de mens zijn boodschap van het heilsplan ingeeft om het aan zijn volk te communiceren. Om dit beter te kunnen begrijpen hebben we hier een voorbeeld:

George, als directeur van de organisatie van de catechisten, gaat naar secretaresse Bea met de opdracht om een brief voor hem te schrijven. Hij vertelt haar om een brief naar alle leden van de organisatie te sturen om hen uit te nodigen voor een cursus die voor alle catechisten gehouden zal worden van 15 januari tot en met 15 februari. Ze moest ook schrijven dat elke deelnemer voor eigen consumptie moet zorgen en ook dat als ze een instrument thuishebben, om die ook mee te nemen. Ook moet ze erbij schrijven dat de aanwezigheid van iedereen verwacht wordt.

Bea gaat direct aan de slag, schrijft de brief en verstuurt het naar alle catechisten. De vraag is nu: Van wie is de brief, is het van Bea of van George?

De brief is van beiden maar maar in verschillende vormen. Bea is de auteur van de **vorm** in welk de brief geschreven is, maar George is auteur van de **inhoud**, de boodschap van de brief. *En natuurlijk is de inhoud belangrijker dan de vorm.*

Precies zo moeten we de Bijbel begrijpen. ***God is de auteur van de boodschap en de schrijvers zijn de auteur van de vorm van het boek*** (de taal, de stijl, de cultuur van het boek). God is dus eerste auteur en de schrijver de tweede auteur in de Bijbelboeken.

3.2 Het Oude Testament

De Bijbel bestaat uit twee delen en elk deel bevat verschillende boeken. De twee delen van de Bijbel zijn: het Oude en het Nieuwe Testament.

1. **Het Oude Testament** dat uit **46 boeken** bestaat gaat, gaat over de geschiedenis van het joodse volk, het volk van Israël en God. Alles wat er in het Oude Testament geschreven staat was gebeurd voor de geboorte van Jezus.
2. **Het Nieuwe Testament** dat uit **27 boeken** bestaat, gaat over alles wat er gebeurd is vanaf de geboorte van Jezus.

Omdat Jezus een jood was, hebben de christenen ook de boeken van het Oude Testament van de Joden in de Bijbel opgenomen en noemde hen het Oude Testament, want nu hebben ze het Nieuwe Testament van Jezus. De joden herkennen de boeken van het Nieuwe Testament niet, zij hebben alleen de boeken van het Oude Testament als hun Heilig Boek.

De joden hebben het Oude Testament in drie delen verdeeld:

1. De wet (in het hebreuws: *Torah*)

In deze vijf boeken ook wel de vijf boeken van Mozes genoemd staan alle richtlijnen (regels) wat de mens volgens God nodig heeft om gelukkig te zijn. (Genesis; Exodus; Leviticus; Numeri en Deuteronomium)

2. De profeten (in het Hebreeuws: *Nebiim*)

Als de joden zich niet aan de regels van God (de Tora) hielden, dan stuurde God profeten om hen te vertellen dan ze fout handelden.

3. De geschriften (in het Hebreeuws: *Chetoebiim*)

In deze boeken reageerden de joden op de regels van God (de Tora). Ze vertellen dan hoe geweldig of hoe moeilijk ze de wet van God vinden.

De joden noemen het Oude Testament **TeNaCH**.

Opdracht 1:

- Kijk goed naar de letters van de naam TeNaCh en probeer uit te vinden hoe de joden aan die naam kwamen.

Alhoewel enkele boeken van het Oude Testament in het Grieks geschreven waren, was het grootste deel van de boeken van het Oude Testament in het **Hebreeuws**, de **moedertaal van de Joden**, geschreven. Later werd het Oude Testament in het Grieks vertaald en tegenwoordig krijg je het in bijna alle talen.

Je leest het Hebreeuws van rechts naar links en van achteren naar voren. Dus de laatste bladzijde van het Oude Testament is dus de eerste.

Opdracht 2:

- Wat staat hier geschreven? Schrijf deze 'Hebreeuwse' zin in het Nederlands op in je schrift.

Nerov raan nerethca nav koo ne sknil raan sthcer nav swueerbeh teh tseel ej.

3.3 Het Nieuwe Testament

Zoals we al gezien hebben, doordat de ooggetuigen aan het uitsterven waren, onstond de behoefte bij de christengemeentes om alles over het leven, de dood, verrijzenis en

leer van Jezus op te schrijven. Dit leidde tot het ontstaan van de vier evangelies, geschreven door de evangelisten: Marcus, Mattheüs, Lucas en Johannes. Alle 4 de evangelies gaan over hetzelfde: over het leven, het lijden, de dood, de verrijzenis en de leer van Jezus.

De indeling van het Nieuwe Testament is als volgt:

1. De vier evangelies (*geschreven door Mattheüs, Marcus, Lucas en Johannes*)
2. Het boek Handelingen van de apostelen (*geschreven door Lucas*)
3. De dertien brieven van Paulus
4. Een brief van Jacobus
5. Twee brieven van Petrus
6. Drie brieven van Johannes
7. Een brief van Judas
8. En als laatste het boek Openbaring (*geschreven door Johannes*)

In tegenstelling tot andere boeken, krijg je de Bijbel in verschillende grootte en dikte. Hierdoor kun je niet met bladzijdes werken, want de tekst kan in alle Bijbels ergens anders staan.

Wil je een Bijbeltekst opzoeken dan moet je:

- weten in welk deel het boek zit (Oude of Nieuwe Testament)
- de naam van het boek opzoeken (die kun je ook in de inhoudsopgave opzoeken)
- welk hoofdstuk het is (elk boek is verdeeld in hoofdstukken, dat zijn de grote vetgedrukte cijfers)
- welke vers(zen) je moet lezen. (elk hoofdstuk is verdeeld in verzen, de kleine cijfers in het hoofdstuk)

Een voorbeeld van een **Bijbeltekst** is **Genesis 9, 11-13**.

- Dat betekent dat je het boek Genesis moet opzoeken in de inhoudsopgave om te kijken op welk bladzijde het boek Genesis, in jouw Bijbel, begint. (De namen van de boeken staan bovenaan de bladzijde geschreven)

- Heb je het begin van het boek Genesis gevonden dan ga je op zoek naar hoofdstuk 9 (de grote cijfer 9)
- Heb je het hoofdstuk 9 gevonden, dan ga je in dat hoofdstuk de verzen 11 tot en met 13 zoeken. (dat zijn de kleine cijfertjes in een hoofdstuk)

Opdracht 3

Schrijf de volgende Bijbelteksten in je schrift en zoek die daarna op in je Bijbel. Schrijf de eerste twee woorden waarmee de tekst begint, en de laatste twee woorden waarmee de tekst eindigt op.

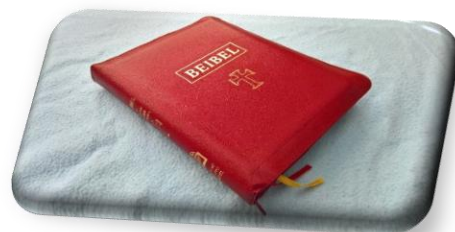
1 Samuel 1, 9-13

Exodus 13, 19

Jesaja 43, 18-19

Jona 2, 1-5

Mattheüs 26, 47-49

4. Jezus de Zoon van God

Inleiding

Zoals we in de vorige hoofdstukken konden lezen heeft God ons niet alleen achtergelaten in onze zonde. Hij stuurde Jezus Christus, als onze Redder en Verlosser, om ons uit de macht van de zonde te ontrukken.

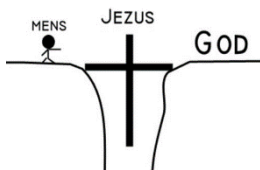
Wat is zonde? **Zonde** is een afwijzen van God, God de rug toe te keren, door zijn geboden te negeren. Eigenlijk zouden wij helemaal nooit moeten zondigen, want wij zijn geschapen om het goede te doen. Er is kwaad in de wereld omdat God ons een **vrije**

keuze, vrije wil heeft gegeven. We kunnen bewust vóór of tegen Hem kiezen.

Waarom heeft God ons met die vrije wil geschapen? Want zoals we al gezien hebben heeft Hij ons geschapen om een liefdesrelatie met ons te hebben. Van iemand houden kun je nu eenmaal alleen maar als je in je keuze wordt vrijgelaten. Onder dwang kun je niet liefhebben. God hoopt dat we natuurlijk zullen kiezen om van Hem te houden, maar omdat we vrij zijn kunnen we God ook afwijzen. En helaas zondigen wij steeds opnieuw, omdat wij zwak, onwetend en makkelijk te verleiden zijn. Zonde is dus een schuld die iemand persoonlijk aan te rekenen is, want het is iets kwaads dat die persoon uit vrije wil doet. *Hieruit kunnen we opmaken dat zonde een daad is tegen God, een daad die onze relatie met God verbreekt, een belediging van God. Maar tegelijkertijd is zonde een daad tegen onszelf. Zonde brengt altijd schade toe aan onszelf en aan anderen.*

Maar de mens heeft niet alleen zijn **persoonlijke zonden**, maar ook de '**erfzonde**' die wij geërfd hebben van de eerste mensen die gezondigd hebben, door ongehoorzaam te zijn aan Gods geboden. Net zoals wij de ogen, neus, huidskleur enz. van onze ouders en voorouders erven, zo erven we ook de erfzonde. We zijn dus al in de zonde geboren, voordat wij in vrijheid persoonlijk kunnen zondigen. En zoals we al gezien hebben heeft de zonde de dood tot gevolg.

Maar God heeft ons zo oneindig lief gehad, dat Hij zijn Zoon gezonden heeft, om onze relatie met Hem, die door de zonde verbroken was, weer te herstellen. Wie was deze Zoon van God?

4.1 Jezus' geboorte en jeugd

Wij weten over Jezus dankzij alles wat de ooggetuigen van Jezus en anderen over Hem geschreven hadden. De verhalen over Jezus werden pas een paar tientallen jaren later

opgeschreven. *Mattheüs, Marcus, Lucas, Johannes zijn een aantal belangrijke schrijvers van deze Bijbelse bronnen.* Deze vier mannen vonden het leven van Jezus zo belangrijk dat ze iedereen wel over Jezus' wilden vertellen. Dankzij hun verslagen kunnen we over Jezus weten. Lucas en Mattheüs zijn trouwens de enigen die over zijn geboorte hebben geschreven.

Hier volgt in het kort het verhaal van Jezus geboorte en zijn jeugd.

- Het jonge stel, Maria en Jozef, waren op het moment dat ze Jezus verwachtten nog niet getrouwd. Ze kregen beiden apart een bezoek van de engel Gabriel, die hen vertelde dat ze een heel bijzonder kind zouden krijgen en dat dat kind **de Zoon van God** zal zijn. Ze moesten Hem Jezus noemen. De naam **Jezus betekent in het Hebreeuws: 'God redt'.**
- Door een **volkstelling** moesten alle inwoners op bevel van de keizer zich laten inschrijven in de plaats waar hun familie vandaan kwam. Vanuit Nazareth reisden Jozef en een hoogzwangere Maria samen naar **Bethlehem**, want hun familie was van Bethlehem. Eenmaal in Bethlehem begon Maria's bevalling. Door de drukte in de stad was er geen plaats voor hen in de lokale overnachtingsmogelijkheden. **Maria moest haar zoon ter wereld brengen, in een dierenstal waar ze de pasgeboren Jezus, in een kribbe egde.**
- Jozef en Maria kregen **visite van herders** buiten de stad, die van een engel hoorden over de geboorte van dit bijzonder kind. Er kwamen **ook drie wijzen 'uit het oosten'** die door een ster geleid werden richting 'de pasgeboren koning der Joden' om de nieuwe koning te eren. Dit vierten de Katholieken met het feest van 'Drie koningen' op 6 januari.
- Toen de wijzen na hun eerste bezoek niet meer terugkwamen om de koning te vertellen waar de nieuwe koning was, **rook de koning Herodes onraad.** Hij wil

geen concurrentie op de troon. **Daarom laat hij alle jongetjes jonger dan 2 jaar in Bethlehem vermoorden. Maar Jozef en Maria vluchtten na een waarschuwing van de engel, halsoverkop naar Egypte.** Hierdoor was Jezus aan de dood ontsnapt. Deze gebeurtenis herdenkt de Katholieke Kerk op 28 december met het feest van 'de onschuldige kinderen'.

- Na de dood van Herodes in datzelfde jaar, **keerden Jozef en Maria met Jezus terug naar Israël. Het gezin ging in Nazareth wonen** tot Jezus rond zijn dertigste aan zijn missie begon. Veel meer is er over Jezus jeugd niet bekend. Het enige wat er verder over Jezus' jeugd gezegd werd was dat Hij opgroeide tot een sterke en slimme jongeman. Net als zijn vader, vult Jezus zijn dagen als timmerman. Tussen zijn 12e en 30e leeftijd wordt er over Jezus' leven niets geschreven op één specifieke gebeurtenis na.
- **Op 12-jarige leeftijd reisde Jezus met zijn ouders naar Jeruzalem voor het jaarlijkse Pesachfeest.** Een groot familiefeest. Op de terugweg kwamen zijn ouders er plotseling achter dat Jezus is achtergebleven. **Na drie dagen zoeken, vonden ze hem in de tempel diep in gesprek met geleerden.** Toen Maria hem vertelde hoe ongerust ze waren, gaf Jezus als antwoord dat **de tempel het huis van zijn Vader was.** (Luc.2,41-52)

Opdracht 1:

Lees Mattheüs 1, 18-25 en Mattheüs 2, 1-23 om een beter beeld te krijgen van de kinderjaren van Jezus tot aan zijn doop.

4.2 De openbare optredens van Jezus

1. Rond zijn 30e startten de verhalen rondom Jezus' leven weer, toen Hij met zijn missie en reizen begon. Het begon met **Johannes de Doper** die de komst van de Messias verkondigde. Johannes de Doper was de zoon van Elisabeth, de nicht van Maria, die op hoge leeftijd zwanger raakte. Zijn vader was de priester Zacharias die stom werd,

omdat hij niet in de boodschap van de engel geloofde, toen de engel hem vertelde dat zijn vrouw Elisabeth zwanger zou raken van een zoon.

Johannes de Doper riep de mensen op om zich te laten dopen en vertelde hen van één die komen zal, die niet met water zal dopen, maar met de heilige Geest.

En op een dag verscheen **Jezus bij het meer Jordan, om zich door Johannes te laten dopen**. Na zijn doop zag Johannes hoe de Geest van God, in de vorm van een duif op Jezus neerdaalde en een stem uit de hemel zei: 'Dit is mijn geliefde Zoon. Hij verheugt mijn hart.' (Mt.3,1-17)

2. Meteen daarna **stuurde God Jezus de woestijn in**, veertig dagen lang. Al die tijd at en dronk Jezus niet. Na verloop van tijd kwam de duivel voorbij. **De duivel stelde Jezus tot drie keer toe op de proef**: hij verleidde hem op manieren waarop wij als mensen ook worden verleid. **Jezus weerstond de verleidingen door te wijzen op wat er in de Bijbel geschreven staat**. Daarop laat de duivel Jezus met rust.

3. Na zijn retraite in de woestijn keerde **Jezus gesterkt terug in Galilea. Hij gaf les in synagogen en werd geprezen door mensen**. Hij kreeg een boekrol van de profeet Jesaja in zijn handen gedrukt: Jezus las het gedeelte waarin de Messias werd aangekondigd en vertelde dat wat er geschreven staat op dat moment in vervulling is gegaan. (Lc.4, 18-21)
4. Jezus reist niet alleen. Aan het begin van zijn **reis koos hij twaalf mannen om hem te volgen**. Jezus reist rond als leraar in Israël om les te geven in de synagogen en het evangelie van het koninkrijk te vertellen aan de mensen. **De twaalf mannen vormen zijn vaste leerlingen (ook wel 'discipelen' of apostelen genoemd)**.

5. Jezus en zijn discipelen zijn uitgenodigd voor een **bruiloft in Kana, Galilea**. De gasten zaten aan tafel, maar er was geen wijn meer. Een schande in een cultuur van gastvrijheid. Dan droeg Jezus de dienaren op om de waterkruiken tot aan de rand te vullen met water en om een kelk van dat water aan de ceremoniemeester te geven. **Het water veranderde in wijn. Dit was het eerste van de vele wonderen van Jezus.**

Daarna verrichtte Hij nog verschillende wonderen: Hij dreef boze geesten uit, genas mensen die doof, blind, verlamd en ziek waren. Hij had zelfs mensen uit de dood opgewekt. **Hiermee zet Jezus het leven van de leiders van de Joden en de Schriftgeleerden volledig op zijn kop.** Ze merkten dat ze de macht en invloed op het volk aan het verliezen waren en begonnen plannen te beramen om Jezus uit de weg te ruimen.

Opdracht 2

- Lees Mattheüs 3 en 4; Johannes 2, 1-11 om een beter beeld te krijgen van het begin van Jezus missie hier op aarde.
- Zoek in het evangelie van Lucas welke Bijbelteksten over een wonder van Jezus gaan. Schrijf de Bijbelteksten op.

4.3 De laatste week voor Jezus' dood en daarna

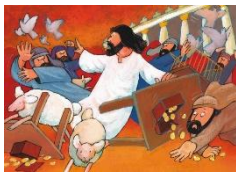
Er is veel aandacht in de Bijbel voor de laatste week van Jezus' leven in Jeruzalem. Deze week wordt ook wel **de Heilige, Goede of Stille week genoemd**. Hieronder vind je de tijdlijn van Jezus' laatste week in Jeruzalem.

1. **Jezus werd als koning ontvangen in Jeruzalem.** Hij reed op een ezel en iedereen zwaaide vrolijk met palmtakken en zong Hosanna ('red ons' of 'help ons'). De joden hoopten dat Jezus hen zou verlossen van de Romeinse onderdrukkers en dat hij de beloofde Messias was.

Jezus' intocht in Jeruzalem wordt op **Palmzondag** gevierd.

2. Jezus is vaak in de tempel te vinden. Maar deze keer was het niet zomaar een bezoek. Het *tempelplein werd namelijk gebruikt als marktplein*. Jezus werd woest

en gooide de tafels van de geldwisselaars en de stoelen van de duivenverkopers omver. Hij was boos, want **de tempel is het huis van God en geen plek voor handelaars.**

3. Voor de tweede keer **kwam Jezus in de tempel, deze keer gaf hij les.** Jezus legde graag zaken uit **door middel van gelijkenissen**. Dat zijn korte verhalen die Jezus gebruikte om aan de hand van dagelijkse dingen iets uit te leggen of te illustreren. Heel bekend is de gelijkenis van De Verloren Zoon.
4. **De joodse leiders moesten niets hebben van Jezus.** Ze probeerden hem uit de tent te lokken met lastige vragen. Maar Jezus hield hen bij elk antwoord, zelf een spiegel voor. De leiders werden steeds bozer en zagen ook dat zij de grip op hun eigen mensen aan het verliezen waren. Ze besloten dat Jezus nu wel uit de weg geruimd moest worden. **Judas werd overgehaald om Jezus te verraden.** Hij zou 30 zilverstukken krijgen, als hij Jezus aan de soldaten overleverde.

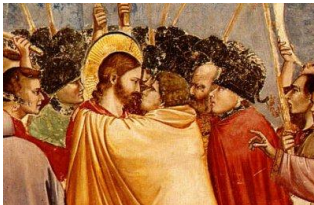
5. Elk voorjaar vierten de Joden het **Pesachfeest**. Het feest herinnert hen aan de vlucht van hun volk uit Egypte, na vierhonderd jaar van slavernij. Jezus vierde dit feest samen met zijn vrienden tijdens hun **laatste avondmaal** op de donderdag in de Goede week. Tijdens de maaltijd kondigde Jezus aan dat iemand uit de groep hem zou verraden. Zijn vrienden waren in

shock. Wie dan?

Ook vertelde Jezus hen die dag dat Hij zal sterven, maar ook dat Hij zal opstaan uit de dood. Hij probeerde zijn vrienden uit te leggen wat er komen ging. **In zijn afscheidsworden liet Hij een glimp zien van de toekomst en praatte zijn vrienden moed in.** Zijn vrienden begrepen er niets van.

6. Na de laatste Avondmaal ging Jezus en zijn apostelen naar **het hof van Getsemane**. Jezus voelde zich diep triest, omdat Hij wist wat hem te wachten staat. Hij wilde dat zijn discipelen hem met gebed zouden bijstaan in zijn leed, maar de apostelen vielen telkens in slaap en lieten Jezus alleen. En toen

kwamen de soldaten aan. **Judas gaf Jezus een kus op zijn wang. Zo wisten de soldaten wie opgepakt moest worden.** In een poging Jezus te redden, hakte een van zijn apostelen het oor van een soldaat af, maar Jezus

beviel hem om zijn zwaard te bewaren en legde hem uit dat dit alles moest gebeuren om Gods plan te vervullen. En toen werd Jezus meegenomen.

7. **De joodse leiders verhoorden Jezus.** Hij werd gemarteld en geslagen. Volgens de Romeinse wet mochten ze echter geen doodstraf uitspreken. Daarom werd Jezus naar het gerechtsgebouw gebracht van de Romeinse leider Pontius Pilatus.

Pontius Pilatus vond Jezus eigenlijk een probleem van de joden en hij zag trouwens geen schuld in Jezus. Zelfs zijn vrouw smeekte hem om Jezus niet te laten doden. Hij probeerde Jezus nog vrij te krijgen door het volk te laten kiezen of ze liever de moordenaar Barabas vrij willen of Jezus. Het volk koos echter voor Barabas. De druk van de joodse leiders was zo groot, dat hij uiteindelijk toegaf. **Pontius Pilatus gaf Jezus aan hen over om Hem te laten kruisigen.**

8. Na veel martelingen, bespottingen en een moeizame weg met zijn zware kruis, werd Jezus met spijkers door zijn handen en voeten vastgenageld aan een

houten kruis. De kruisiging was een gruwelijke doodstraf.

Jezus werd gekruisigd tussen twee moordenaars in, op de berg Golgotha. Jezus schreeuwde het uit naar God:

"Vader, vader - waarom heeft u mij verlaten?" Maar ook zei hij: "Vader, vergeef hen. Ze weten niet wat ze doen." Zijn

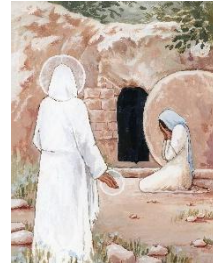
allerlaatste woorden waren: "Het is volbracht." "Vader in uw handen leg ik mijn geest." **En toen stierf Hij.** Na zijn dood haalden zijn vrienden Jezus van het

kruis. **Hij werd begraven in een nieuw graf, uitgehakt in een rotswand, in de tuin van Jozef van Arimathea.** Zijn vrienden moesten snel zijn, want de joodse rustdag brak bijna aan en dan mochten zij geen doden verzorgen.

9. Op **Stille Zaterdag** was het stil. Het was de joodse rustdag. De vrienden van Jezus rouwden om het verlies. Er staat weinig geschreven over deze dag. Wel werd verteld dat Judas zo'n spijt kreeg van zijn verraad dat hij het geld terug wilde geven aan de joodse leiders. Ze moesten er niets van hebben. **Judas had zoveel berouw dat hij zelfmoord pleegde.**

10. Nogal een triest einde, vind je niet? Stel je eens voor. Degene van wie men dacht dat hij aan alle onrecht en onderdrukking een revolutionair einde zou maken, was voor hun ogen op brute wijze vermoord. Een van zijn apostelen had hem verraden en daarna zelfmoord gepleegd. Het was niet te vatten. Gelukkig eindigt het verhaal niet hier bij Jezus' kruisdood. Het verhaal gaat door, zelfs tot op de dag van vandaag. Om dat te begrijpen moeten we nog even doorlezen, want in de veertig dagen na Jezus' opstanding gebeurden er nog veel meer.

11. Het lichaam van Jezus moest verder verzorgd worden. **Maria Magdalena ging op de derde dag vroeg in de morgen naar het graf, maar zag dat het graf open en leeg was.** En toen ontmoette Maria Jezus, in levende lijve. Ze rende terug naar de apostelen om het nieuws te vertellen, maar ze geloofden haar niet. Twee discipelen renden ook naar het graf en zagen dat het graf inderdaad leeg was.

12. Diezelfde dag waren **twee andere leerlingen op weg naar een dorp dat Emmaus heette.** Ze spraken met elkaar over alles wat er gebeurd was. Onderweg hadden ze een bijzondere ontmoeting met een man, die ze pas veel later als Jezus herkenden. Zij gingen op dezelfde voet naar Jeruzalem terug om het aan de anderen te vertellen.

De leerlingen van Jezus waren angstig en verward. Ze zochten steun bij elkaar. En toen verscheen Jezus in hun midden. Hij was inderdaad levend, precies zoals een aantal discipelen beweerden! Jezus verscheen gedurende 40 dagen lang aan ongeveer 500 mensen. Hij sprak met hen over wat er gaat gebeuren.

13. **De apostel Thomas twijfelde** dat Jezus inderdaad opgestaan was uit de dood. (de 'ongelovige Thomas'). Hij was er niet bij toen de leerlingen Jezus zagen. Hij kon niet geloven wat de anderen beweerden. Bij hem was het eerst zien en dan geloven. Toen verscheen Jezus nogmaals aan zijn leerlingen en dit keer was Thomas er ook bij. Hij nodigde Thomas uit om dichterbij te komen, om zijn vingers in Zijn littekens te kunnen steken, om te zien dat het Hem was. Toen pas kon Thomas geloven dat Jezus echt uit de dood had opgestaan.

14. **Petrus, Tomas, Nathaniël en nog een paar andere leerlingen waren gaan vissen** op het meer. Ze visten de hele nacht, maar vingen niks. Dan zagen ze iemand op de oever staan, die hen vroeg om hun netten weer uit te werpen.

Eerst wilden ze het niet doen, maar later deden ze het toch. Ze vingen zoveel vis dat hun netten dreigden te kapot te springen. Toen pas wisten ze dat het Jezus was, die tegen hen sprak. Petrus sprong van boord en snelde naar Jezus toe.

15. **Jezus keerde na 40 dagen terug naar de hemel**

(Hemelvaart). Op de top van de Olijfberg nam hij afscheid van zijn apostelen. Hij sprak hen moed in en verzekerde hen dat ze niet lang alleen zouden blijven. Zijn vrienden vertelden later dat Jezus in een wolk werd opgenomen en verdween richting de hemel. Jezus keerde weer terug naar zijn Vader.

16. **Zijn vrienden werden 10 dagen later vervuld met de Heilige Geest die in de vorm van een vuurvlam op hen neerdaalde.**

(Pinksteren). (Hand 2,1-13) Diep van binnen werden ze aangevuurd om de hele wereld te vertellen over Jezus! Deze dag markeerde de geboorte van de christelijke kerk. Zijn vrienden verspreidden zich over de wereld en vertelden overal dat Jezus leeft en over alles wat Hij hen geleerd had! Deze boodschap kostte bijna al zijn vrienden hun leven. Velen stierven een gruwelijke dood, maar zij hebben nooit meer getwijfeld.

17. **Nu zijn we meer dan 2000 later en geloven meer dan 2,3 miljard mensen nog steeds in het verhaal van de apostelen, dat Jezus de Messias, de Zoon van God is, die voor ons gestorven is, om ons van de eeuwige dood te redden!**

Jezus heeft een enorme invloed op de wereld. Kijk maar naar de invloed die het in het Koninkrijk der Nederlanden heeft gehad, op onze normen en waarden, wet- en regelgeving, onze tradities en feestdagen. Bovendien is het christelijk

geloof de grootste en snelst groeiende religie ter wereld. Wereldwijd geloven 2,3 miljard mensen in de opstanding van Jezus. Christenen zien Jezus niet alleen als inspiratiebron, maar ook als de drijvende kracht achter alles wat ze doen. Nog steeds raken en inspireren de woorden en daden van Jezus, het leven van veel mensen.

Geldt dat ook voor jou?

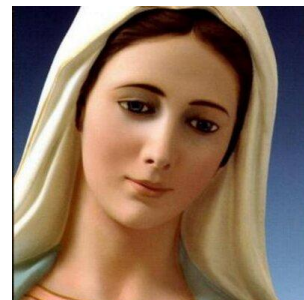
Opdracht 3

- Lees Lucas 22 t/m 24 om meer te weten over de laatste dagen van Jezus hier op aarde.
- Lees Handelingen 1 en 2 om meer te weten over de Hemelvaart en Pinksteren.

5. Maria, de moeder van Jezus

Inleiding

Maria was een jong meisje, geboren en woonachtig in Nazareth. Zijn ouders waren Joachim en Ana. Maria was een jonge vrouw die door God, vanaf de baarmoeder van haar moeder werd uitgekozen om de moeder te worden van onze Redder Jezus Christus. Daarom had Maria het voorrecht dat zij niet de erfzonde van Adam en Eva, waarmee alle mensen geboren worden, had geërfd,.

Vroeger was het een Joods gebruik dat vaders beslisten met wie hun dochters zouden trouwen. In het geval van Maria zou ze trouwen met een iets oudere man, genaamd Jozef. Zowel Maria als Jozef waren afstammelingen van David. Maria was nog niet eens getrouwd toen ze bezoek kreeg van een engel van de Heer, die haar groot nieuws kwam brengen.

5.1 Engel Gabriël verschijnt bij Maria (annunciatie)

God zond de engel Gabriël naar Maria, die verloofd was met Jozef, om aan Maria te melden dat zij, terwijl zij nog maagd was, een zoon zou baren, die de zoon van God zou zijn. Toen de engel bij Maria kwam, zei hij tegen haar: “Ik groet u! De Heer heeft u vervuld met Zijn genade en Hij is met u!” (Lukas 1:28)

Maria was erg bang, maar de engel zei dat ze niet bang hoefde te zijn. Ze had genade gevonden bij God en ze zou zwanger worden en een zoon baren, die ze Jezus moest noemen. Maria vroeg aan de engel: ‘Hoe kan dat? Ik ben maagd?’ (Lukas 1, 34) Toen legde de engel uit dat de Heilige Geest op haar zou neerdalen en dat de kracht van de Allerhoogste haar zou overschaduwen en dat het kind ‘Zoon van God’ genoemd zou worden. Maria antwoordde en zei: ‘Zie hier, slavin van de Heer, mij geschiede overeenkomstig uw woord.’ (Lukas 1:38) En de engel ging van haar weg.

De genade die de Heer aan Maria betoonde, was geen tijdelijke genade. Maria was voor altijd vervuld van genade. Maria was niet alleen maagd naar lichaam, maar ook naar ziel en geest. Zijn genade was voor de eeuwigheid.

Kunt je je voorstellen wat er gebeurd zou zijn als Maria er niet mee had ingestemd de moeder van Gods zoon te worden? Misschien hadden we vandaag de dag Jezus niet als onze Redder gehad en was ons lot de eeuwige dood geweest. Godzijdank was Maria volkomen gehoorzaam aan de Heer en bereid om Jezus op de wereld te brengen, zodat wij de kracht van de Allerheiligste konden zien.

Drie-eenheid: Vader beslist, Heilige Geest werkt en God de Zoon incarneert.

Jezus vervulde Gods wet op volmaakte wijze, en in Gods wet lezen we: “Eer uw vader en uw moeder” (Exodus 20:12). Jezus eerde zowel zijn Vader (God) als zijn moeder (Maria) op volmaakte wijze. Maria treedt op als voorspreekster en bemiddelaars tussen ons en Jezus. Zij is zelf geen God, dus kunnen wij haar niet aanbidden, maar wij kunnen haar wel vereren, dat wil zeggen, haar liefhebben als een liefdevolle moeder.

5.2 De kenmerken van Maria

Hier volgen enkele kenmerken van de Maagd Maria:

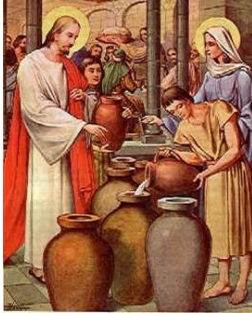
- **Stille Maria.**

Maria kreeg de bijnaam 'De Stille Vrouw' omdat ze zelden in de Bijbel wordt genoemd. Zij sprak heel weinig en bewaarde alles in haar hart. Een voorbeeld hiervan is de dag waarop Maria en Jozef naar de tempel gingen om Jezus aan de Heer te offeren. Ze ontmoetten Simeon en Simeon zei tegen Maria: ‘Je zult pijn lijden alsof een zwaard je hart doorboort.’ (Lucas 2:35) Maria zei niets en bewaarde deze woorden van Simeon in haar hart. En inderdaad, het leven van Jezus was niet gemakkelijk, en Maria, als moeder van Jezus, voelde ook het lijden dat haar zoon meemaakte.

Een van de weinige keren dat Maria iets in de Bijbel zei, was bij de bruiloft van Kana. Hier vroeg Maria Jezus om hulp toen de wijn op was tijdens het feest (Johannes 2:1-11).

- **Maria gaf om anderen**

Maria was een attente en betrokken persoon die mensen in nood hielp. Zij merkte dat de wijn op de bruiloft van Kana op was. Daarom ging zij naar Jezus toe en vroeg Hem om hulp. Als Maria spreekt, dan spreekt ze kort maar krachtig. We zien dit terug in de manier waarop zij Jezus benaderde. Ze zei tegen Jezus: 'Er is geen wijn meer.' En tegen de dienaren zei hij: 'Doe maar wat Hij jullie zegt.' (Johannes 2, 5) Zij wist kennelijk dat Jezus zijn volk nooit in de steek zou laten. Jezus vertelde Maria dat zijn uur nog niet gekomen was, maar Maria bleef aandringen. Jezus had geen andere keus dan zijn moeder te gehoorzamen en het water in wijn te veranderen. En niet zomaar een wijn, maar een wijn van uitstekende kwaliteit. Hier zien we dat de eerste wonder dat Jezus verrichtte, op verzoek van zijn moeder Maria was. Daarom kunnen ook wij met onze verzoeken tot Maria bidden en zij zal haar zoon Jezus voor ons vragen.

- **Maria een behulpzaam persoon**

Maria ging naar Judea om haar nicht Elisabeth te bezoeken, die ook zwanger was. **(Maria-Visitatie)** Toen zij aankwam en Elizabeth begroette, voelde Elisabeth meteen dat Maria vervuld was met de Heilige Geest. Toen vertelde zij Maria hoe gezegend Maria was, meer dan alle vrouwen ter wereld. Elisabeth zei tegen Maria: 'Waarom zou mij deze eer toekomen, dat de moeder van mijn Heer naar mij toe komt? (Lukas 1:43) En op dat moment begon het kindje in Elisabeths buik van vreugde te springen. Maria bleef ongeveer zes maanden om haar nichtje te begeleiden en te helpen tijdens haar zwangerschap en bevalling.

- **Maria een attente moeder**

Op verschillende momenten merk je dat Maria een attente en zorgzame moeder was voor haar kind. Vooral toen Maria en Jozef na het Pesachfeest in Jeruzalem naar huis reisden. Ze dachten dat Jezus bij de andere reisgenoten zou zijn. De attente Maria ging op zoek naar haar zoon. Toen ze Jezus nergens konden vinden, begrepen ze dat Jezus in Jeruzalem moest zijn gebleven. (Lukas 2:43-50) Zoals elke liefhebbende moeder maakte Maria zich grote zorgen over waar haar zoon was. Maria en Jozef keerden terug naar Jeruzalem om Jezus te zoeken. Pas na drie dagen vonden ze Hem in de tempel. Hij zat met de wetgeleerden te praten, toen ze Hem vonden.

Zoals Maria bezorgd was over het welzijn van haar kind, zo is Maria bezorgd over ons, haar kinderen en over haar Kerk. (Johannes 19:26-27)

- **Maria een metgezel**

Maria vergezelde Jezus gedurende zijn hele leven, tot aan zijn dood. In goede en slechte tijden wandelde zij met haar zoon Jezus. Zij liep met Jezus mee naar Golgotha en vergezelde Hem toen Hij aan het kruis hing. Op dat moment bood Jezus de geliefde discipel en met hem ons allen, Maria aan als onze moeder en als moeder van de Kerk. Jezus zei tegen Maria: 'Vrouw, zie daar uw zoon', en tegen de discipel zei Hij: 'Zie daar uw moeder.' (Johannes 19:26-27) Uit de kerkelijke overlevering weten we dat die discipel Johannes was. Toch wordt in het evangelie zijn naam niet genoemd, maar alleen de uitdrukking 'geliefde leerling' want ieder van ons moet zijn naam daarin zien. We zijn allemaal geliefde leerlingen van Jezus en daarom moeten we Maria allemaal als onze moeder verwelkomen. Wat een prachtig gebaar van liefde, Jezus bood ons allemaal zijn geliefde moeder aan.

Een moeder die gehoorzaam is aan God, een nederige moeder die altijd bereid is om te dienen, en een moeder die van ons houdt zoals ze van haar Zoon houdt. Dank U, Moeder Maria, dat U altijd tot dienst van God bent geweest. Dank u wel dat u ja hebt gezegd tegen Gods wil en zo Christus Jezus, onze Redder, over de hele wereld hebt gebracht. Moge Moeder Maria onze voorspreekster, onze bemiddelaarster zijn bij Jezus, zodat wij door uw voorspraak bij Jezus en de Vader kunnen komen.

Opdracht 1:

- Ga samen met twee andere klasgenoten de volgende drie bijbelteksten lezen: Lucas 1:26-35 ; Lucas 1:36-56 en Lucas 2:1-7. Jullie lezen elk één van de teksten. Daarna vertelt elk van jullie aan de andere twee, waarover je tekst ging.

5.3 Het leven van Maria na de dood van Jezus

De laatste vermelding van Maria zegt dat zij zich in de periode na Jezus' dood, samen met de apostelen en haar zoons, vurig wijdde aan gebed (Handelingen 1:14). Volgens de (rooms-katholieke) traditie moet Maria ergens tussen 36 en 50 n.Chr. zijn overleden in Jeruzalem of Efeze (in het Huis van de maagd Maria). Hierbij zouden alle apostelen aanwezig zijn geweest behalve Tomas. Toen deze arriveerde was Maria's lichaam al begraven en om haar toch eer te bewijzen bezocht Tomas in zijn eentje haar graf. Tomas zou toen de **tenhemelopneming** van Maria hebben gezien. Daarbij zou hij van Maria haar gordel hebben gekregen. De overige apostelen geloofden dit niet totdat hij hun de gordel toonde en het lege graf.

Net als tegen de dienaren op de bruiloft van Kana, zegt Maria vandaag tegen ieder van ons: “Wat Hij u ook beveelt, doe het maar!” (Joh. 2,5) Maria als moeder van Jezus, van de Kerk en van ons allemaal, zal dan ook altijd klaar staan om ons gebeden tot haar Zoon te brengen, als wij het haar vragen.

Opdracht 3:

Bekijk deze video <https://www.youtube.com/watch?v=stznKsawlgQ> Maria, Madre de la Iglesia. op je gemak thuis, om meer te weten te komen over Maria, Moeder van de Kerk.

6. De Liturgisch kalender of Het Kerkelijk jaar

Inleiding

Onder **kerkelijk jaar** wordt verstaan de indeling van het jaar volgens de liturgische kalender. Het kerkelijk jaar loopt niet van januari tot en met december als bij het kalenderjaar, ook niet van augustus tot juli als bij het schooljaar. Het Kerkelijk jaar of Liturgisch kalender begint met de eerste zondag van de Advent (tussen 27 november en 3 december) en eindigt met het Hoogfeest van Christus Koning (de laatste zondag voor de Advent).

6.1 De liturgie

Het woord Liturgie komt uit het Grieks en het betekent 'openbare dienst'. Het is de orde van een eredienst en iedereen kan de liturgie van de Kerk zien en meemaken. De liturgie is het geheel van voorgeschreven gebeden, ceremoniën en handelingen die een eredienst uitmaken. In de liturgie worden al onze zintuigen aangesproken door gezang, muziek, wierook, gebaren, aanraken en beweging. Het volk komt dan bij elkaar samen met Jezus, de verrezene Heer, om te luisteren naar Gods Woord, om te bidden, om God te bedanken en te eren voor alles wat Hij voor hen gedaan heeft. In de liturgie drukken we uit wat we geloven en ontvangen we Gods genade en kracht.

De liturgie is overal hetzelfde

De liturgie van de Rooms- Katholieke Kerk is in principe overal ter wereld dezelfde. Je kunt in China of in Afrika de Heilige Mis bijwonen en toch begrijpen wat er gebeurt zonder de taal te kennen. Overal worden ook dezelfde liturgische boekjes gebruikt,

worden dezelfde Bijbelse teksten voorgelezen en de handelingen en gebaren zijn overal hetzelfde. Zo merk je dat we allemaal tot dezelfde Kerk behoren. Je kunt overal ter wereld de liturgie volgen zonder de taal te begrijpen. De liturgie is van God, niet van de priester en ook niet van ons. Daarom kunnen we de liturgie of de woorden niet zomaar zelf veranderen.

In dit hoofdstuk gaan we zien hoe de Kerk gedurende de eeuwen heen het Kerkelijk jaar verdeeld heeft in verschillende delen, zodat zij het leven en hun geloof beter kunnen vieren.

6.2 Verdelingen van de lezingen in het liturgisch jaar.

- De lezingen van zondagen wordt verdeeld in jaar A- B- en C.
- De lezingen gedurende de andere dagen van de week, worden verdeeld in jaar 1 en 2.
- Dan heb je ook de feesten van de heiligen, martelaren en vieringen die jaarlijks terug komen.

De lezingen van zondagen worden nu verdeeld in 3 jaren A-B-C, zodat meer teksten van het evangelie aan de beurt zouden komen. Vroeger was er een vast jaarrooster, waardoor veel delen van het evangelie ongelezen blijven gedurende de liturgie. Met de driejarige verdeling A-B-C (na de 2^e Vaticaans Concilie in 1962-1965) komen nu alle evangelies ruim aan bod.

- In het A-jaar staat het evangelie van Mattheüs centraal (met enkele teksten uit Johannes en Lucas)
- in het B-jaar staat het evangelie van Marcus centraal (met enkele teksten uit Johannes, Lucas en Mattheüs)
- in het C-jaar staat het evangelie van Lucas centraal. (met enkele teksten uit Johannes en Mattheüs)

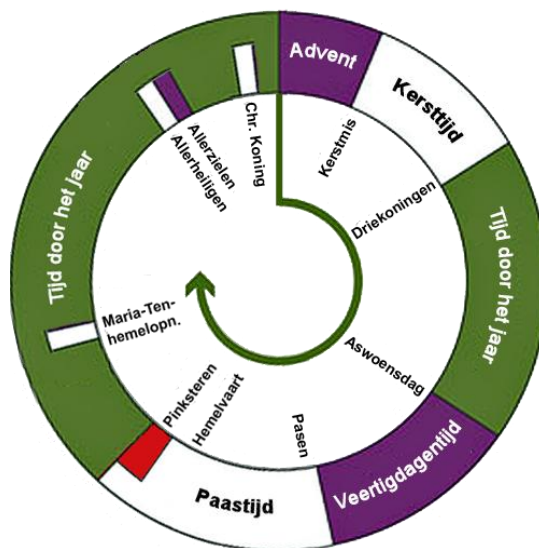
Het evangelie van Johannes dat anders is van opbouw en inhoud, wordt verdeeld over deze drie A-B-C jaren.

Opdracht 1

- Zoek op het internet met welk cyclusjaar we nu zitten en welke teksten aanstaande zondag aan bod zullen komen.

6.3 Feesten en periodes van het Liturgisch jaar

In het liturgisch jaar worden de centrale aspecten van het katholieke geloof en de belangrijkste momenten uit het leven van Jezus en Maria in herinnering gebracht om door de gelovigen opnieuw beleefd te worden. Het liturgisch jaar is verdeeld in **feesten en periodes** elk met hun eigen liturgische kleur.

De voornaamste liturgische kleuren zijn:

paars, wit, groen en rood .

De tijd die buiten deze speciale periodes valt heet de "tijd door het jaar" met "zondagen door het jaar" en "dagen door het jaar". Naar de liturgische kleur wordt dit ook wel de groene tijd genoemd.

A. Het liturgisch jaar bestaat uit de volgende periodes:

1. Adventstijd

- Vanaf de vierde zondag vóór Kerstmis tot Kerstavond.
- Ter voorbereiding op het Kerstfeest.
- Liturgische kleur: paars maar op de derde zondag is de kleur roze.

2. Kersttijd

- Van Kerstavond tot en met de Doop van de Heer.
- Viering van de geboorte van Jezus.
- Liturgische kleur: wit

3. Kleine groene tijd

- a. Van de Doop van de Heer tot Aswoensdag
- b. Liturgische kleur: groen

4. Veertigdagentijd/ Vastentijd

- a. Van Aswoensdag tot Pasen.
- b. Ter voorbereiding op de Paastijd.
- c. Liturgische kleur: paars, op de vierde zondag roze en op Palmzondag rood

5. Paas triduüm

- a. Van Witte Donderdag tot en met Paaszondag.
- b. Herdenking van het lijden, het sterven en de verrijzenis van Jezus.
- c. Liturgische kleur: wit en op Goede Vrijdag: rood

6. Paastijd/ Pasen

- a. Van de vooravond van Pasen tot en met Pinksteren.
- b. Viering van de verrijzenis van Jezus.
- c. Liturgische kleur: wit en op Pinksteren rood

7. Grote groene tijd

- a. Van Pinksteren tot het begin van de Advent
- b. Liturgische kleur: groen

B. Belangrijkste feesten in het liturgisch jaar

De oudste en **belangrijkste feestdag van het katholieke geloof is de zondag**, de Dag des Heren. Daarnaast zijn er in de loop der eeuwen een hele reeks aan kerkelijke feestdagen en andere speciale dagen gekomen die in de volgende categorieën worden ingedeeld:

- Hoogfeest
- Feest
- Verplichte gedachtenis
- Vrije gedachtenis

Enkele feesten in het liturgisch jaar zijn:

Aswoensdag, Palmzondag, Witte Donderdag, Goede Vrijdag, Stille Zaterdag/ Paas zaterdag, Hemelvaartsdag, Pinksteren, Corpus Christi (Sacramentsdag), Allerheiligen. Allerzielen, Drie koningen, Maria Boodschap (Annunciatie), Maria tenhemelopneming enz.

Opdracht 2:

Zoek bij de bovengenoemde feesten tot welke categorie ze behoren.

7. Wie ben ik?

Inleiding

Wie ben ik? Dit is een belangrijke vraag die je jezelf misschien niet vaak stelt. *Het is belangrijk dat wij onszelf goed kennen, zodat wij goed kunnen functioneren in de maatschappij.*

Vaak willen we van onze grootouders weten hoe wij waren toen we klein waren. Wat we leuk vonden om te doen en wat niet. We vinden het leuk om foto's en video's van onszelf als kind te bekijken, zodat we een idee krijgen van hoe we waren. Maar het is ook belangrijk dat we weten wie we vandaag de dag zijn. God heeft ons geschapen met een doel in het leven, en wij moeten dat doel ontdekken. Dat wil zeggen dat we een 'taak' hebben in dit leven.

We moeten onszelf ook afvragen wat we leuk vinden of niet, en wat onze dromen en plannen voor de toekomst zijn. **Een mens onderscheidt zich van een dier door zijn denkvermogen.** Als we het vermogen hebben om na te denken en te reflecteren op ons leven en we slagen daar niet in, dan zullen we op het niveau van een dier gaan functioneren en dat kan niet.

Daarom gaan we in dit hoofdstuk bij onszelf stilstaan en ontdekken wie we zijn. De eerste plek waar we kunnen kijken om erachter te komen wie we zijn, is in ons ouderlijk huis. Je gezinswoning bepaalt voor een groot deel wie je bent.

Dingen in een familie die van invloed zijn op wie je bent zijn:

1. Heb je broers en zusters, of ben je enig kind?
2. Ben je de oudste of de jongste in het gezin?
3. Ben je jongen of meisje?
4. Heb je een tweelingzus of -broer
5. Leven je (groot)ouders nog of een van beiden?
6. Hoe oud was je toen je opa of oma overleed?
7. Zijn je ouders gescheiden en woon je bij vader of moeder?
8. Gaan jullie naar een kerk, synagoge, moskee, tempel of naar geen enkele gebedsruimte of ontmoetingsruimte?

9. Heb je altijd op Curaçao gewoond?
10. Zijn jullie vaak verhuisd?

Opdracht 1:

- Beantwoord bovengenoemde vragen.
- Bespreek met de klas a.d.h.v. van je antwoorden, hoe je gezin invloed heeft op wie je bent.

Belang van jezelf beter te kennen

Op school krijg je verschillende vakken, om jou voor te bereiden op het werk dat je later zou gaan doen, maar je leert niet veel over wie je bent en waar jij voor staat. Dat is eigenlijk heel raar, omdat dit een heel belangrijke vraag is. Wanneer jij niet weet wie je bent en waar je goed in bent, hoe kun je dan kiezen wat jij uiteindelijk wilt in of met je leven?

Het is heel belangrijk dat jezelf kunt nadenken over je eigen leven, wie je bent, wat je met je leven wilt bereiken en wat voor persoon je wilt zijn. Deze vragen zullen je helpen om jezelf beter te begrijpen, want **pas als je jezelf beter kent:**

- kun je meer uit jezelf halen waardoor je zelfvertrouwen groter wordt
- zit je dan ook lekkerder in je vel en straal je dit uit aan anderen
- heb je een goed gevoel over jezelf en anderen vinden het ook leuker om met jou om te gaan.

7.1 Wie ben ik eigenlijk?

Er zijn nog meer vragen die je jezelf kunt stellen om jouw te helpen om een beter beeld te kunnen krijgen van wie je bent. Het is goed om jezelf geregeld deze vragen te stellen, want naar gelang je ouder wordt kun je dingen anders gaan zien dan toen je jonger was.

1. *Waar ben ik goed in en waar ben ik minder goed in?*

Deze vraag is heel belangrijk. Wanneer jij weet waar je goed in bent, kun je hier je leven op inrichten en doen waar jij goed in bent. Wanneer je vaak dingen moet doen waar je niet zo goed in bent, doe je dat niet graag. Het gaat meestal ook niet goed, en al gaat het goed je voelt je er niet blij mee.

2. *Wat vind ik leuk om te doen en waar krijg ik energie van?*

Wat vind jij leuk om te doen? Beantwoord deze vraag voor jezelf.

Waar krijg je energie van? Door hier goed bij stil te staan leer jij jezelf beter kennen. Weet je wel wat jij echt leuk vindt om te doen? Of doe je vaak dingen omdat een ander dit wil of leuk vindt?

3. *In wat voor omgeving ben ik graag?*

Waar ben jij graag? Misschien houd jij wel heel erg van rust, maar ben jij vaak op drukke plekken. Misschien ben jij een gesloten persoon en je zit bij een praatgroep waarbij men alles met elkaar bespreekt. Misschien ben je een heel sportief type en je zit in een omgeving waar je de hele tijd moet zitten. Weet je dit van jezelf waar je graag bent en waar jij je fijn bij voelt?

4. *Wat is voor mij erger: falen of het nooit geprobeerd hebben?*

Ik ben benieuwd wat jij kiest, falen of het nooit geprobeerd hebben? Veel mensen zijn bang om iets nieuws te proberen, omdat ze het vaak niet kennen en het buiten hun comfortzone ligt. Hoe zit dat bij jou? Probeer je het of zul je dan altijd achteraf denken: 'had ik het maar gedaan'.

5. *Waar ben ik trots op?*

Misschien ben je wel trots op dat je goed kunt leren, of op het feit dat je goed kunt sporten, tekenen, zingen, dansen, muziek maken enz. Wanneer jij weet waar je trots op bent, leer jij jezelf ook beter kennen en zul je erachter komen wie jij bent.

6. *Waar ben ik bang voor?*

Ben jij ergens bang voor of eigenlijk niet? Weet je van jezelf waar jouw angsten liggen? Dit is een belangrijke vraag voor jezelf. Deze vraag kan jou inzicht geven waarom je bepaalde stappen of dingen niet doet.

7. *Wanneer en in welke situaties ervaar ik spanning?*

Weet jij waar je spanning door ervaart en in welke situaties? Misschien heb je hier nog nooit bij stilgestaan, maar belemmert dit jou wel in het dagelijks leven. Schrijf dit op voor jezelf en wees hierin ook eerlijk naar jezelf. Misschien ervaar je veel spanning bij een of andere vak, of tijdens toetsen en presentaties. Dat kan op school heel vervelend zijn. Het is belangrijk dat je weet wanneer je spanning ervaart om eraan te kunnen werken.

8. *Wie inspireert mij? Welke eigenschappen heeft diegene?*

Wanneer jij weet wie jou inspireert kun je hier energie en inspiratie uithalen. Kijk welke eigenschappen diegene heeft. Welke bezit jij al wel? Wat wil je nog meer ontwikkelen? Het is niet goed om altijd naar anderen te kijken en jezelf hiermee te vergelijken, maar wanneer iemand jou inspireert kan dit juist wel heel positief zijn.

9. *Als ik alles mocht doen op een dag, hoe zou die dag eruit zien?*

Het is leuk en nuttig om een onderscheid te maken tussen een schooldag en een dag dat je vrij zou zijn. Zo kom je er ook meteen achter hoe een ideale schooldag er voor jou uit ziet en wat je hier in zou willen. Je leert jezelf zo steeds beter kennen!

10. Hoe wil ik dat mijn leven er over een jaar uit ziet?

Het is goed om voor jezelf bepaalde doelen te stellen. Dit kunnen kleine doelen zijn voor de korte termijn, of doelen die wat verder in de toekomst liggen. Er kan in een jaar heel veel veranderen en je hebt niet alles zelf in de hand wat om je heen gebeurt. Het is wel leuk om voor jezelf te kijken hoe jij wil dat je leven er over een jaar uitziet. Aan de hand van deze vraag kun je doelen voor jezelf gaan stellen. Wat is ervoor nodig om dit te behalen over een jaar?

11. Wat wil ik nu? Wat zou ik willen veranderen?

Waar heb jij op dit moment behoefte aan? Ben je tevreden met hoe het nu loopt en kun je zijn wie je wilt zijn? Wat wil je veranderen? We blijven vaak in gewoontes en routines hangen. Dit zit in de mens. We doen wat we altijd deden omdat dit de gemakkelijke weg is. Maar is het ook de leukste en beste weg voor jou?

Opdracht 2

Jij hebt nu een hele lijst aan vragen die je voor jezelf kunt beantwoorden en waar je over na kunt denken. Ze helpen je om te ontdekken wie je bent. Wanneer jij weet wie je bent en waar je energie van krijgt, kun jij je leven hier op inrichten.

- Schrijf aan de hand van deze vragen een reflectieverslag over wie je bent op.

7.2 Welke factoren beïnvloeden mijn identiteitsvorming?

Elk mens heeft een eigen identiteit. Je identiteit is wie je bent, hoe je denkt en wat je belangrijk vindt. Je identiteit is je hele leven in ontwikkeling. Ze wordt gevormd door verschillende onderdelen. Zoals het land en de wijk waar je vandaan komt. Wie je familie, vrienden en ouders zijn. Wat je doet: thuis, of op school. En hoe je je gedraagt en wat je graag doet. Deze onderdelen vormen samen wie je bent: *uniek en anders dan andere mensen*. Als je een duidelijk beeld hebt van jezelf, kun je vaak beter keuzes maken en heb je meer zelfvertrouwen.

Er zijn verschillende factoren die een rol spelen bij onze identiteitsvorming:

1. Taal

Welk taal/ talen spreek je? Heb je een accent?

2. Geloof

Ben je gelovig? En zo ja, welk geloof hang je aan?

3. Informatie

Waarnaar luister je? Wat lees je? Welke media raadpleeg je? Door de komst internet en AI komt er steeds meer informatie op ons af. En de algoritmen op sociale media zorgen ervoor dat onze overtuigingen telkens worden bevestigd.

4. Opleiding

Naar welke vakschool, hogeschool en/of universiteit wil je studeren? Heb je meegekregen dat je eerst een opleiding of studie moet volgen voordat je gaat werken of juist andersom?

5. Beroep

Welk beroep wil je graag beoefenen? Advocaat, zorgprofessional, bouwvakker of bijvoorbeeld IT-er? Zou je graag een uniform willen dragen tijdens je werk?

6. In welke levensfase zit je? Onze identiteit verandert in de loop van ons leven.

Als student zie je jezelf en de wereld anders dan wanneer je eenmaal een beroep uitoefent. Ook zaken als leeftijd, gender, geslacht, ras, generatie, sociale status, burgerlijke staat, gewicht, lengte, gezondheid, woonomgeving, werkomgeving etc. spelen een rol.

7. Cultuur

Welke culturele normen, waarden, tradities en gewoontes heb je meegekregen op jonge leeftijd?

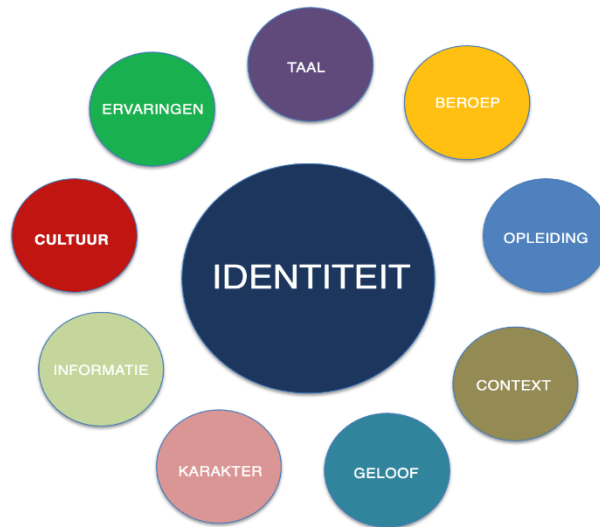
8. Ervaringen

Ben je weleens verhuisd? Ben je onlangs van school veranderd? Heb je een nieuwe relatie? Onze ervaringen maken indruk en hebben invloed op hoe we naar de toekomst kijken en welke keuzes we maken.

9. Karakter

Ben je verlegen of leg je juist makkelijk contact? Ben je afwachtend of onderneem je snel actie? Ben je voorzichtig of neem je graag risico's?

Al deze factoren – er zijn er nog veel meer – zijn van invloed op je identiteitsvorming.

Opdracht 3:

- Geef van 3 van deze factoren aan hoe ze jouw identiteit beïnvloed hebben.

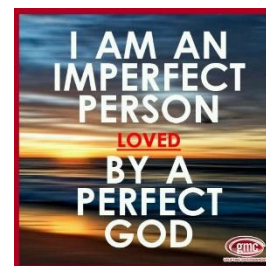
7.3 De rol van religie in de identiteitsvorming van de mens

Zoals we in paragraaf 7.2 hebben gezien is ons geloof ook een factor die onze identiteit beïnvloed. Als ik weet wie ik in Gods ogen ben, dan bepaal dat ook hoe ik mezelf zie.

Wie zijn we in Gods ogen?

In Gods ogen:

- ben ik een mens
- ik ben Gods beeldrager (ik weerspiegelen God)
- ik ben voor altijd een kind van God
- ik ben door Christus geen zondaar meer, maar een heilige (die nog af en toe zondigt)
- ik ben een dienaar van God
- ik ben een tempel van de Heilige Geest
- ik ben deel van het lichaam van Christus
- Ik ben licht en zout in deze wereld

Wie zijn wij in Jezus Christus?

Hieronder staan enkele van de vele teksten die iets aangeven over wie wij zijn en wat we hebben ontvangen, door ons geloof in Christus.

1. Wij zijn een **kind** (zoon-dochter) van God, als wij Hem ontvangen en in Zijn naam geloven (Joh. 1:12; Rom. 8:14-15; Efez. 1:4-6; Gal. 3:26-28, 4:6-7; 1 Joh. 3:1; vgl Opb. 21:7).
2. Wij hebben **eeuwig leven** (Joh. 3:15, 16, 36; Joh. 6:40, 47, 51; Rom. 6:23; 1 Joh. 5:11-13; vgl Joh. 4:14).
3. Wij zijn een **vriend van Jezus Christus** (Joh. 15:13-15; vlg Luc. 12:4).
4. Wij zijn **vrijgemaakt** van de wet van de zonde en dood (Joh. 8:36; Rom. 6:18, 22, 8:2; Gal 5:1 NBG).
5. Wij zijn liefdevol uitgekozen om **zuiver** te zijn (Efez. 1:4)
6. Wij zijn een mede-**erfgenaam** met Christus en delen met Hem in Zijn **erfenis**. (Rom. 8:17, Efez. 3:6; Gal. 4:7; Kol. 1:12; 1 Petr. 1:4; vgl. Luc. 15:31).
7. Wij zijn meer dan **overwinnaars** op alle vormen van tegenspoed en dood (Rom. 8:37; vgl Efez. 6).
8. **Wij kunnen alle dingen aan**, wij vermogen alles in Hem, wij zijn tegen alle dingen bestand door Hem die ons kracht geeft (Filip. 4:13).
9. Wij zijn **onafscheidelijk van de liefde van God** (Rom. 8:38-39).

Je moet de identiteit die God je heeft gegeven accepteren en leren leven op de manier waarop God je ziet. Want wie God zegt dat je bent, dat is wie je werkelijk bent.

Wanneer je volgens Gods plan voor jou leeft, leef je werkelijk gelukkig!

Opdracht 4:

- De docent kiest enkele van de tien punten bij 'wie we in Jezus zijn' uit. Jullie zoeken dan bij elk punt zo vlug mogelijk de bijbehorende Bijbelteksten in de Bijbel op. Wie de tekst als eerste vindt, mag het oplezen.

Nou in al die teksten kunnen we lezen hoe belangrijk en waardevol we zijn in Gods ogen. We kunnen onze ware identiteit als Gods kinderen zien. Als je je dit beseft, dan kun je ondanks al je zonden, problemen, ziektes, zorgen en twijfels de zekerheid hebben dat er één is die jou altijd bij zal staan. Die jou altijd zal liefhebben en helpen. Wie jij zegt dat je bent, wie anderen zeggen dat je bent is niks vergeleken met wie God zegt dat je bent.

Het is belangrijk dat je erachter komt wie God wil dat je bent

Het is belangrijk dat je erachter komt wie God wil dat je bent en welke missie Hij voor je leven heeft. Als we weten wie God wil dat we zijn en wat Hij wil dat we met ons leven doen, krijgt ons leven betekenis en zijn we werkelijk gelukkig. Vaak zie je dat mensen in hun leven alleen doen wat ze zelf willen, en niet wat God van hen wil. Dit betekent dat ze, ook al hebben ze alles bereikt in hun leven, nog steeds ongelukkig en gefrustreerd zijn. Het is belangrijk dat wij weten wat Gods wil is voor ons leven en dat wij dat zo goed mogelijk doen. ***Hoe kunnen wij weten wat God wil dat wij met ons leven doen?***

1. Geef je persoonlijke verlangens op

Wanneer je Gods wil zoekt, is het belangrijk dat je volledig openstaat voor wat God wil. Als je al besloten hebt wat je wilt doen en je God alleen om goedkeuring vraagt voor jouw beslissing, dan zoek je niet echt naar Zijn wil.

2. Lees de Bijbel (Gods Woord)

Het lezen van Gods Woord kan jouw weg verlichten bij het kiezen van jouw volgende stappen. Psalm 119, 105 zegt: "Jouw woord is een lamp voor mijn voet en een licht op mijn pad". Wanneer je een beslissing neemt, moet deze in overeenstemming zijn met wat God in de Bijbel heeft gezegd. Het kan in ieder geval niet ingaan tegen wat God zegt. Wanneer je de Bijbel leest, zul je Gods karakter beter begrijpen en beter weten wat Hij wil. Naarmate je God beter leert kennen, zul je ontdekken wat Hij wil.

3. Besteed tijd aan gebed

Voor een antwoord op de vraag: "Hoe kan ik weten wat Gods wil is voor mijn leven?" Je moet je in gebed tot God wenden en Hem vragen wat Hij wil dat je doet. Als je wilt weten wat God van je wil, vraag het Hem dan en Hij zal het je graag vertellen. Hij is

namelijk altijd bereid om wijsheid te geven aan iedereen die Hem erom vraagt. Maar als je Hem vraagt, verwacht dan echt dat Hij antwoordt en vertrouw erop. (Jakobus 1:5-6)

4. Vraag advies aan anderen

Zoek volwassen, toegewijde christenen op en vraag hen wat zij denken dat jij zou moeten doen. Praat met je mentoren, ouders, vrienden, priesters of de leiders van je parochie. Plannen mislukken door gebrek aan overleg; Alleen met veel adviseurs kan iets werkelijkheid worden. (Spreuken 15:22)

5. Leef het geloofsleven in en met de Kerk

God is tegenwoordig in de sacramenten van de Kerk. De sacramenten helpen je om jouw relatie met God en met jouw broeders en zusters in Christus te versterken en te onderhouden. Er kan dus geen geloofsleven zijn zonder leven in de Kerk. Het geloofsleven in de Kerk opent jouw hart zodat God je Zijn wil laat zien en je de genade geeft om die te vervullen. Zonder het leven in de Kerk hebben mensen de neiging zich op te sluiten en het doel dat God voor hen heeft, te frustreren. God heeft aan zijn Kerk de middelen tot redding en vergeving van zonden gegeven, zodat God je in Hem beetje bij beetje naar het geluk leidt in het project dat Hij voor je heeft.

6. Denk na over jouw omstandigheden.

God kan de deuren van mogelijkheden in jouw leven openen en sluiten. Misschien heb je wel eens iemand horen zeggen: "God heeft de deur gesloten voor deze kans" of "God heeft de deur geopend om mij de baan te geven". God, en niet de omstandigheden, moet jouw besluitvorming sturen. Maar God kan de gebeurtenissen in jouw leven gebruiken om je in een bepaalde richting te sturen. Als bijvoorbeeld een sollicitatie voor een baan of een aanvraag voor een studie wordt afgewezen, heeft God waarschijnlijk die deur al gesloten.

7. Denk logisch na over je beslissing.

De Geest van God kan je gedachten en je redeneringen sturen. Soms zijn christenen zo gefocust op hun spirituele gevoelens dat ze vergeten hun verstand en rede te gebruiken. Er zijn dus mensen die hun leven laten leiden door emoties en daardoor vaak op het verkeerde pad terechtkomen. Het is waar dat de Heilige Geest je emoties kan beïnvloeden, maar Hij verlicht vooral je intelligentie. Jezus beloofde dat wanneer de

Heilige Geest komt, Hij ons zal onderwijzen en ons zal helpen Zijn leringen te onthouden: “Maar de Trooster, de Heilige Geest, Die de Vader zenden zal in Mijn Naam, Die zal u alles leren en alle dingen tot inkeer brengen.” dingen ter herinnering, heb ik je verteld.” (Johannes 14:26). De Heilige Geest helpt ons Gods Woord te begrijpen en Hem te volgen. Zoals de apostel Paulus aan de Galaten vertelde: “Als u door de Geest leeft, zult u jouw slechte begeerten niet bevredigen.” (Galaten 5:16).

De wereld meet ons af op basis van onze intelligentie, afkomst, sociale status, hoe we eruit zien enz. En dan worden we dan ook soms behandeld alsof we niks waard zijn, omdat we niet de nodige studie, huidskleur, lichaamsbouw, capaciteiten, geld, gezondheid enz. hebben. Dit maakt ons triest, boos, onzeker en depressief en gaan we dan alles op alles zetten om te zijn wat anderen willen dat we zijn. Hierdoor verliezen we onszelf, met alle gevolgen van dien.

Het is altijd beter om je ware ik te accepteren dan een kopie te worden van een ander, want hoe je het ook draait of keert een origineel heeft altijd meer waarde dan een kopie!

Don't be afraid to embrace who you are.
Work always to be a best version of yourself.
Be authentic, not a copy of others!

8. Rituelen en symbolen van de Kerk

Inleiding

In hoofdstuk 7 hebben we gezien dat we onze ware ik ontdekken in de ontmoeting met Jezus. De Kerk biedt ons verschillende rituelen en symbolen aan om Jezus te kunnen ontmoeten.

Bij de viering van de **christelijke sacramenten** gaat het om de ontmoeting met Jezus Christus in de tijd. Jezus heeft beloofd dat Hij tot aan het eind van de dagen in zijn Kerk aanwezig zal zijn. Op twee plaatsen komen we Jezus zeker tegen: in de Eucharistie en in de dienst aan de armen (Mt. 25,42).

Liturgie is de officiële eredienst van de Kerk, waar God zelf aanwezig is in zijn Woord en zijn sacramenten. Als we deel nemen aan de eredienst worden we, door de liefde van God geheeld, veranderd en gelukkig gemaakt. Rituelen en symbolen zijn heel belangrijk tijdens de eredienst in de Kerk.

Wat zijn rituelen en symbolen?

Een **ritueel** is een vaste handeling, die meestal in een vaste volgorde wordt uitgevoerd die voor mensen een diepere betekenis hebben. Het wordt telkens op dezelfde manier herhaald. Dit wordt soms monotoon, waardoor men geen interesse meer heeft in de ritueel. Maar alle belangrijke momenten zijn gebonden aan rituelen, niet alleen de liturgie.

Zo heb je elk jaar opnieuw dezelfde rituelen rond oud en nieuw. Men zegt steevast gelukkig nieuwjaar enz. Als iemand jarig is zeggen we 'gefeliciteerd met je verjaardag (Happy Birthday) en zingen we hetzelfde lied. Ook bij sport is er een manier om een strafschoot (penalty) uit te voeren. Je kunt niet vanuit de zijlijn een strafschoot uitvoeren. De rituelen in de Kerk zijn ook precies hetzelfde. Ze kunnen niet zomaar veranderen. Tijdens de rituelen van de Kerk wordt er ook veel **symbolen** gebruikt zoals: water, wierook, chrisma, kaarsen, enz. Symbolen en tekens helpen ons om verder te zien dan alleen wat zichtbaar is en verder te horen dan wat alleen hoorbaar is. Je ziet en voelt water, als de priester je zegent met wijwater, maar je ervaart er veel meer achter die

druppels die op jouw vallen. Je ervaart de zegen, de kracht, de vergeving enz. van God. Je hoort het gerinkel van de bel tijdens de eredienst, of van de klok aan het begin van de dienst, maar het brengt jouw in een ander niveau van horen. Het is een teken dat je bij God kan komen, dat Jezus aanwezig is tijdens de eredienst.

De **sacramenten** zijn een voorbeeld van een ritueel. God weet dat we niet zonder zijn hulp met Hem in contact kunnen komen. Daarom heeft Jezus de sacramenten ingesteld. Tijdens de sacramenten wordt de gelovige door God zelf aangeraakt met zijn liefde en genade.

De 7 sacramenten van het christendom zijn:

1. Doopsel	We worden geboren: We beginnen een nieuw leven met Jezus, verlost van zonde en lid van de Kerk.	Inisiatiesacramenten
2. Eucharistie	We worden gevoed: Jezus biedt ons zijn eigen leven, Lichaam en Bloed als voedsel.	
3. Vormsel	We groeien op: Door de Heilige Geest worden we heel bijzonder verbonden met de Kerk.	
4. Boete en verzoening (de Biecht)	We worden vergeven: God vergeeft ons al onze zonden waar we vergeving voor vragen.	Genezings sacramenten
5. Ziekenzalving	We worden genezen: Of krijgen kracht, hoop en troost van God bij ziekte en ouderdom.	

6. Huwelijk	We vormen een gezin: Man en vrouw vormen ten overstaan van God een intieme gemeenschap van leven en liefde, waarin kinderen een geschenk zijn.	Roepingssacramenten
7. Wijding	We krijgen leiders: God geeft door mensen die Hijzelf geroepen heeft en die optreden in de naam van Jezus Christus, zijn sacramenten door.	

Dit jaar gaan we dieper in op het sacrament van de Doopsel en het Heilige Vormsel.

8.1 Sacrament van de Doopsel

Jezus gaf de Kerk de opdracht om iedereen tot zijn leerling te maken en om hen te dopen (Mt.28,19-20). Het

Doopsel is heel belangrijk want “alleen wie geboren wordt uit water en geest, is in staat het Koninkrijk van God binnen te gaan”(Joh. 3,5).

Wat zijn de effecten van de symbolen bij het doopsel?

Door de doop met **water** worden we door God aangenomen als zijn eigen kinderen. Vanaf dat moment maken we deel uit van zijn Kerk, de grote familie van christenen. De dopeling (of zijn ouders) belooft zijn uiterste best te doen om als een goed christen te leven en alles wat kwaad is af te wijzen.

Om hem/haar te sterken tegen de verleiding van het kwaad wordt de dopeling gezalfd met **catechumenenolie**. Na de doop volgt de zalving met **chrisma** als teken dat hij, net als Jezus, koning, profeet en priester is geworden. De **doopkaars** laat zien dat hij licht voor de wereld moet zijn.

Door dit sacrament wordt het kwaad afgewassen dat we erfdan van onze voorouders, de ‘erfzonde’. Alle zonden die de dopeling tot dat moment zelf begaan heeft worden ook ‘afgewassen’ en vergeven. Zo begint het nieuwe leven als christen met een schone lei. Vanaf het moment van onze doop helpt de Heilige Geest ons om als goede christenen te leven (I Kor 12,13). Voor alle zonden die we na onze doop begaan, kunnen we vergeving vragen in het sacrament van boete en verzoening. We hoeven niet meer te gaan dopen. Dopen doe je een keer en voor altijd.

Sacrament van het doopsel in schemavorm

Herhalen:	Nee	Materie:	Water
Bedienaar:	Bisschop, priester, diaken, (maar in nood kan iedereen een ander dopen)	Handeling:	3x water gieten, besprenkelen of onderdompelen.
Effect:	Aanname als kind van God en lid van de Kerk, afwassing van de erfzonde, vergeving van persoonlijke zonden, ontvangst van de Heilige Geest.	Woorden:	“.... (Naam van de dopeling) Ik doop u in de naam van de Vader, de Zoon en van de Heilige Geest.”

Dopen als kind of volwassen?

De Katholieken anders dan de meeste christenen dopen hun kinderen vanaf baby. Als de relatie met God door de doopsel zo belangrijk is, dan wil je dat ook aan je kind geven. Zeker als er staat geschreven dat “alleen wie geboren wordt uit water en geest, in staat is het Koninkrijk van God binnen te gaan”, willen ouders geen enkele risico nemen dat hun kind als baby zou overleden zonder dat het gedoopt was.

Omdat de doopsel een verbond met God is waarop je 'ja' moet zeggen, zeggen de (peet)ouders 'ja' voor de baby en beloven om de dopeling het geloof bij te brengen. Veel ouders besloten ook om het kind de 'vrije keuze' te laten om zich te laten dopen of niet, hierdoor dopen ze hem niet als baby. Dit is ook een vergissing, want je geeft je kind wel liefde, zijn medische prikjes, zijn voedsel, goed onderwijs enz. omdat dat goed voor hem is. Waarom worden die dingen niet aan de vrije keuze van het kind overgelaten? Waarom zou men dan zijn kans op vergeving van erfzonde en de kans om in het Koninkrijk te komen wel aan zijn 'vrije wil' overlaten?

Aan de andere kant kun je niemand de doop opdringen. Als je als klein kind de doop hebt ontvangen, moet je die dat zelf later in je leven 'ratificeren'. Dat wil zeggen je moet er zelf 'ja' tegen zeggen, opdat hij vruchtbaar wordt. Dit doe je dan tijdens de Heilige Vormsel. Dus degenen die als baby gedoopt werden en die later geen Heilige Vormsel hebben gehad, om hun 'ja' te ratificeren, hebben dan als het ware hun doopsel nog niet helemaal afgerond.

Vroeger of later dopen?

Anderen vinden daarentegen dat als door de doopsel de persoonlijke zonden worden vergeven, zou het niet beter zijn om zo oud mogelijk te dopen? Dan leef je maar op los en op het eind van je leven ga je dan vlug dopen. Er zijn hier 2 problemen:

- niemand weet wanneer en hoe ze dood zullen gaan! Misschien krijg je een hartaanval of ongeluk, waardoor je in een oogwenk overlijdt. Je hebt dan geen kans gehad om je te laten dopen.
- God vraagt van ons dat we altijd eerlijk tegen Hem moeten zijn. Het doopsel ontvang je omdat je vanwege een verlangen om een relatie met Hem aan te gaan. Berekening of eigenbelang hebben geen plek in een goede relatie.

Je hoeft niet volmaakt te zijn om gedoopt te kunnen worden: je moet verlangen naar een persoonlijke band met God en van harte wensen om zijn geboden te eerbiedigen.

Toch is het tijdens het leven nooit te laat om je te laten dopen. Ook wie zich pas vlak voor zijn dood eerlijk en oprecht bekeert, wordt door God hartelijk ontvangen in het doopsel. In zo'n geval kan bij gebrek van een priester of diaken, een ieder die persoon dopen met water en door het uitspreken van de correcte woorden.

Te laat ben je als je dood gaat zonder doopsel (of zonder voorbereidingen te hebben getroffen om te dopen), of als de eindtijd aanbreekt zonder dat je gedoopt bent. Zoals we al gezien hebben in Alfa hebben we een advocaat, maar in Omega hebben we een rechter.

8.2 Het sacrament van de Eucharistie

De Heilige Eucharistie is het sacrament, waarin Jezus Christus zijn lichaam en zijn bloed (zichzelf dus) aan ons geeft, opdat ook wij ons in liefde aan Hem geven en in de Heilige Communie één met Hem zullen worden. Zo vormen we dan de Kerk, het ene lichaam van Christus.

De Eucharistie wat dankzegging betekent, is de oorsprong en het hoogtepunt van heel het christelijk leven. *Als we het brood breken en dan eten, dan worden we één met Jezus, die zijn lichaam aan het kruis voor ons gaf. Als we de wijn uit de beker drinken, worden wij één met Jezus, die voor ons zijn bloed vergoot.*

We hebben dit ritus niet zelf bedacht. Jezus zelf vierde het laatste Avondmaal met zijn leerlingen en deed dit breken van brood en drinken van wijn vooruit lopend op zijn dood. Hij gaf aan de leerlingen de opdracht om dit steeds opnieuw te blijven doen om Hem te gedenken.

8.3 Wie leidt de eucharistieviering?

Eigenlijk handelt Christus zelf in iedere eucharistieviering. De bisschop, priester, vertegenwoordigt Jezus. De Kerk gelooft dat de celebrant in persona Christi (Latijns: in

de persoon van Christus) bij het altaar staat. Het is niet zo dat de priesters in de plaats of in opdracht van Christus handelen, maar dat door hun wijding, is het Christus, die als hoofd van de Kerk, door hen handelt.

Voor de eerste keer dat je de heilige Eucharistie wil ontvangen moet je 9 jaar of ouder zijn en ongeveer twee jaren van voorbereiding krijgen. Je moet Katholiek en gedoopt zijn. Je moet ook eerst je zonden opbiechten. Voor de heilige Eucharistie vraagt de Kerk dat je minstens een uur niet gegeten hebt en dat je netjes gekleed naar Jezus toekomt.

Na de eerste keer, mag je bij iedere Heilige Mis die je bijwoont Eucharistie ontvangen.

Het sacrament van de Eucharistie

Herhalen:	Ja	Materie:	Heilige Hostie (Lichaam van Jezus) en kelk wijn (Bloed van Jezus).
Bedienaar:	Bisschop, priester, diaken, (buitengewone bedienaren kunnen de priester bijstaan bij dringende noodzaak.)	Handeling	De Heilige Communie wordt uitgereikt op de tong of in de hand.
Effect:	Gemeenschap met het lichaam en bloed van Jezus Christus in de gedaante van brood en wijn.	Woorden:	“Lichaam van Christus.” (en de communicant zegt amen.)

8.3 Het sacrament van het vormsel

Zoals de Heilige Geest met Pinksteren op de samengekomen leerlingen van Jezus neerdaalde, zo daalt de Heilige Geest neer op iedere gedoopte die de Kerk vraagt om de gave van de Heilige Geest. De sacrament van het vormsel bevestigt en sterkt de gelovige tot levensgetuige van Christus.

Het vormsel is het sacrament dat de doop voltooit (afrontt) en ons de Heilige Geest geeft. Bij het vormsel:

- kies je in vrijheid voor een leven als kind van God,
- onder de tekenen (symbolen) van handoplegging en zalving met Chrisma, bidt je om Gods geest,
- krijg je de kracht om in woord en daad te getuigen van Gods liefde en macht.
- ben je nu een volwaardig lid van de katholieke kerk geworden.

Het sacrament van de Vormsel

Herhalen:	Nee	Materie:	Chrisma (olie)
Bedienaar:	Bisschop(priester met toestemming van de bisschop).	Handeling	Handoplegging en zalving met chrisma op het voorhoofd
Effect:	de bezegeling met de Heilige Geest verbindt een gedoopte nauwer met de Kerk en verrijkt hem of haar met een bijzondere kracht van de Heilige Geest.	Woorden:	“.....(naam), ontvang de zegel van de Heilige Geest, de Gave Gods.”

Samen met de andere initiatiesacramenten, de doop en de Eucharistie, wordt je door het vormsel een ‘volwassen’ christen, geroepen om openlijk van je geloof te getuigen en dit zo nodig te verdedigen. Zo kan de ‘gevormde’ “zout van de aarde” en ‘licht van de wereld” worden, zoals Jezus alle christenen heeft opgedragen (Mt. 5, 13-14).

9. God in de geschiedenis en in het leven van gelovigen

Inleiding

We kunnen in de Bijbel over God in de geschiedenis en het leven van gelovigen lezen. De Bijbel gaat dus niet alleen over God, maar ook over jou! Door die oude teksten wil God op dit moment met je spreken. De hemel en aarde zullen voorbij gaan, maar mijn woorden zullen geenszins voorbijgaan. Het woord van God houdt eeuwig stand. (Jesaja 40, 8). Gods woord is geen dode tekst, maar is levend en krachtig. 'Jezus Christus is gisteren, en heden dezelfde en tot in de eeuwigheid. (Hebr. 13,8)

De belangrijkste boodschap die de Bijbel ons kan geven is dat God werkelijk van ons houdt:

- We lezen er hoe Hij ons en de hele wereld uit liefde heeft geschapen.
- Uit liefde stuurde Hij profeten om mensen op weg naar Hem te wijzen.
- Uit liefde was Hij steeds weer op weg met zijn volk en verlostte het uit onderdrukking en andere moeilijke situaties.
- En uiteindelijk is Jezus uit liefde als mens geboren. Met Jezus liep God zelf op aarde rond en Hij vertelde over zijn liefde voor ons mensen.
- Het belangrijkste is dat Jezus uit liefde zijn leven opofferde, gestorven is en daarna ook weer uit de dood is opgestaan.
- De verrijzenis van Jezus is de belofte van God dat ook wij uit de dood zullen opstaan en voor altijd met Hem in de hemel kunnen leven.

Laten we enkele voorbeelden bekijken van mensen in de Bijbel die met hun leven antwoord hebben gegeven op de liefde van God.

9.1 Abraham de eerste stamvader van het Joodse volk

Abram was getrouwd met Sarai en woonde in Ur. Hij en zijn vrouw waren al oud en ze hadden geen kinderen. Al een tijd lang voelde Abram zich onrustig. Het was alsof een innerlijke stem hem vertelde dat hij met zijn familie weg moet trekken van zijn geboorteland. Maar waarom en waarheen?

Opeens hoorde hij een stem die tegen hem zei: "Verlaat je geboorteland, je stam, je familie. Ga naar het land dat ik je wijs. Ik maak je stamvader van een groot volk." Abram begreep er niets van. Al begreep Abram er niks van, trok hij toch met zijn familie weg uit Ur op weg naar het beloofde land. Een land bezitten zou misschien nog kunnen, maar stamvader worden van een groot volk? Dat wordt wel moeilijk, want hij en zijn vrouw waren al te oud om kinderen te kunnen krijgen. Abram besloot toen om zelf het heft in handen te nemen om toch te zorgen voor een erfgenaam.

Opdracht 1:

- Lees Genesis 15, 1-7
Schrijf in je schrift de twee dingen die God aan Abram beloofd heeft.
- Lees Genesis 17,4 en 17,15
Hoe verandert God de namen van Abram en Sarai?
- Lees Genesis 17,15-18
Schrijf het antwoord van de volgende vragen in je schrift:
 - Is God eens met het idee van Abraham?
 - Wat belooft God weer?
 - Hoe reageert Abraham daarop?
- Lees Genesis 16,2
Welke oplossing bedenkt Sara?

Maar God maakte zijn belofte waar. Abraham kreeg een zoon met zijn vrouw Sara en noemde hem Isaac. (Genesis 21,1-7)

Hagar en Ismaël werden toen weggestuurd en werden door God geholpen. (Genesis 21,1-7) Ismaël werd ook stamvader van een groot volk. (Arabische) moslims geloven dat zij afstammen van Ismaël – waardoor joden, christenen en moslims allen terug te voeren zijn op Abraham als de oervader van alle gelovigen. (Abrahamitische godsdiensten)

Maar God stelde het geloof van Abraham weer op de proef.

Isaak is de zoon die God aan Abraham beloofd heeft. Toch geeft God Abraham de opdracht om Isaak op te offeren.

Abraham besluit deze onbegrijpelijke opdracht uit te voeren, maar vlak voordat hij Isaak neersteekt hoort hij een stem vanuit de hemel die zegt: 'Raak de jongen niet aan, doe hem niets! Want nu weet ik dat je ontzag voor God hebt'

Dan ziet Abraham in de struiken een ram, die hij kon opofferen in plaats van zijn zoon. (Genesis 22,1-19)

Door dit groot geloof van Abraham in God, werd hij stamvader van Gods volk. Hij was het eerste voorbeeld van iemand die volledig in God geloofde. En door zijn geloof heeft God alle volkeren, die net zoals Abraham ook in Hem geloven, gezegend.

9.2 Paulus zag Abraham als vader van alle gelovigen

Niet alleen voor de Joden was Abraham een stamvader, maar ook voor de Christenen.

In het Nieuwe Testament wordt Abraham neergezet als voorbeeld voor alle gelovigen. Paulus ziet in hem een voorbeeldfiguur vanwege zijn godsvertrouwen. Abraham werd niet gered vanwege zijn goede daden, maar omdat hij in God geloofde.

Opdracht 2

- Lees Romeinen 4,16-25
Welke vergelijking maakt Paulus hier tussen de rechtvaardiging van Abraham en die van de christenen?
- Lees Galaten 3,6-9
Hoe kunnen volgens Paulus ook de niet-joden door God rechtvaardig worden?

Wie was Paulus eigenlijk?

Paulus was een Jood, een zoon van Farizeeërs (Handelingen 23, 6) die een uitstekende opvoeding kreeg. Hij leefde de wet van Mozes strikt na. Daarom vervolgde hij ook in het begin de christenen. Een keer op weg naar Damascus om

daar christenen te vervolgen, had hij een ontmoeting met Jezus. Vanaf die tijd veranderde hij van een vervolger van Jezus in een volgeling van Jezus. Nadat hij zich geroepen wist door Jezus, maakte hij vier grote reizen in het gebied rond de Middellandse Zee (Klein-Azië, Griekenland, Rome). Hierbij verkondigde hij de blijde boodschap in veel steden aan Joden, maar

vooral aan de niet-Joden. Hij was ervan overtuigd dat Jezus zijn leven niet alleen voor Joden gegeven heeft, maar voor alle mensen die in Hem geloven. Hij werd dan ook 'apostel van de heidenen' genoemd.

Als in een stad mensen de Blijde boodschap van Jezus accepteren, werden ze door Paulus en andere discipelen gedoopt en vormden samen een nieuwe christengemeente. Paulus hielp hen bij het opstarten van hun gemeente en als het goed gaat in de gemeente, trok Paulus verder om aan anderen de blijde boodschap

te gaan verkondigen.

Als hij verder trok, bleef Paulus in contact met de gemeenten door middel van brieven. Deze brieven werden naar de verschillende christelijke gemeenten gestuurd, meestal naar aanleiding van een bepaald probleem of vragen die ze hadden. Veel van deze brieven waren bewaard gebleven en werden later in het Nieuwe Testament opgenomen. Er staan in totaal dertien brieven van Paulus in het Nieuwe Testament.

Opdracht 3

Lees Handelingen 9, 1-19 om meer te weten over hoe Paulus apostel van Jezus werd.

9.3 Moeder Teresa

Niet alleen in de Bijbel kunnen we lezen over mensen die met hun leven antwoord geven op de liefde van God. Verder in de geschiedenis en tot op de dag van vandaag hebben we tal van mensen die dit gedaan hebben en nog steeds doen. Een van hen is Moeder Teresa van Calcutta.

Moeder Teresa, geboren op 26 augustus 1910 in Skopje, wist op haar twaalfde al dat zij non wilde worden. Zes jaar later vertrok zij naar een abdij in Dublin en op 21-jarige leeftijd ging ze naar India.

Als zuster Teresa gaf ze 20 jaar aardrijkskundeles aan meisjes uit rijke families op een middelbare school in Calcutta, een stad in India. Zij werd daar zelfs directrice. Maar zij zag ook iedere dag de stinkende krottenwijken en de uitgestorvenen die op straat stierven van de honger. Getroffen door het lot van lijdens aan lepra, talloze dakloze zieken en stervenden, zwervende kinderen en hongerige mensen, voelde zij zich door God geroepen om zich te wijden aan deze armste der armen. Zij kreeg toestemming van paus Pius XII om het klooster te verlaten en ze ging de straat op. In een eenvoudige sari van goedkoop linnen en een kruisje op haar rechterschouder trok zij de stad in. Van vroeg tot laat verzorgde zij de wonden van de zieken die op straat liggen. Haar

roeping werd haar levensdoel en zij oogstte veel bewondering voor haar werk. Ze stichtte in 1950 de orde van de *Missionarissen van Naastenliefde*, een religieuze orde voor nonnen in Calcutta. Veel jonge vrouwen sloten zich bij haar aan. De organisatie werd zo groot dat ook buiten India veel huizen werden opgericht.

In 1979 ontving Moeder Teresa voor haar werk de *Nobelprijs voor de Vrede*. Ze bleef zich tot vlak voor haar dood op 5 september 1997 inzetten voor de armste der armen. Dit kon ze zonder gebed niet doen, zei ze. Het was een roeping van God.

De congregatie die ze in 1950 stichtte telde in 2012 meer dan 4500 leden met 300 tehuizen en was actief in 133 landen.

Na haar dood werd in India een dag van nationale rouw afgekondigd. Ze ontving een staatsbegrafenis, een eer die in India normaal alleen verleend wordt aan de hoogste politieke leiders. *In 2003 werd ze zalig verklaard en op 4 september 2016 volgde de heiligverklaring.*

Opdracht 3

Welke gevoelens kwamen bij je boven bij het lezen over het leven van Moeder Teresa?
Kies een of meer van deze antwoorden en leg je keuze uit.

- a. Wie doet nou zo iets
- b. Om stil van te worden
- c. Wat een geweldige vrouw
- d. Het helpt niets wat zij deed
- e. Ik wou dat ik zo iets kon doen.
- f. Ik snap niets van die roeping
- g. Dat is nog eens een gelovige vrouw

9.4 Het belang van het zich inzetten voor de ander

In de vorige paragrafen hebben we het leven van Abraham, Paulus en Moeder Teresa bekeken. Ze waren alle drie zoals vele anderen, voorbeelden van mensen die uit liefde en gehoorzaamheid aan God, het leven van vele anderen veranderd hebben.

God verwacht van ons allemaal dat wij ons ook inzetten om aan anderen de blijde boodschap te verkondigen en anderen te helpen.

Hierdoor heeft God ons de tien geboden gegeven. De eerste drie geboden vertellen ons hoe we met God moeten omgaan en de resterende 7 geboden leren ons hoe we met de ander, onze naaste moeten omgaan. (Ex. 20, 1-17)

Toen men aan Jezus vroeg wat het belangrijkste gebod was, antwoordde Hij: “ U zult de Heer uw God liefhebben met heel uw hart en met heel uw ziel en met heel uw verstand. Dat is het grootste en eerste gebod. Het tweede is daaraan gelijk: U zult uw naaste liefhebben als uzelf. (Mt. 22, 34-40)

Opdracht 3

- Lees Galaten 6:2
Wat vraagt Jezus hier van ons?
- Lees Mattheüs 10, 40-42
Wat wil Jezus ons met deze tekst leren?

Als je straks je diploma wilt halen, dan moet je kunnen voldoen aan bepaalde eisen en doelen. Die eisen en doelen worden jou van tevoren aangegeven. Je moet je best doen om ze te behalen. Lukt het, dan krijg je je diploma, lukt het jouw niet dan krijg je jammer genoeg geen diploma.

Zo gaat het ook met ons leven. Jezus heeft ons van tevoren duidelijk gemaakt wat de eisen en doelen zijn om het koninkrijk van God binnen te kunnen en het eeuwig leven te ontvangen.

Lees Mt 25, 31-46 om te zien op grond waarvan Jezus ons gaat beoordelen op dag der oordeels.

We kunnen God niet liefhebben zonder de naaste lief te hebben. Om bij God te komen moeten we via Jezus en om bij Jezus te komen moeten we via ons naaste.

<https://youtu.be/zcrulov45bl?si=geNrbbB28ilJgIOvK> Video happiness is helping others.

**"EL QUE
NO VIVE PARA SERVIR,
NO SIRVE PARA VIVIR"**

Madre Teresa de Calcuta

10. Verliefdheid en liefdesverdriet

Als ik bij jou ben

Als ik bij jou ben
voel ik mij als door wolken gedragen
frank en vrij als een vogel klein
vol van warmte en welbehagen.

Dan voel ik mij sterk en vol vertrouwen
Kan ik als een rots zelfs golven breken
En wordt alles, wat sterk lijkt, zwak
Bij mijn krachten vergeleken.

Als ik bij jou ben
verliest alles om mij heen zijn waarde
Want met jou lachen en met jou huilen
Is mijn rijkdom op deze aarde.

Dan voel ik mij als drenkeling geborgen
En voer jij mij naar een wereld vol geluk
Dan wordt mijn hart gevuld met de gloed van vuur
En kan mijn leven niet meer stuk.

Als ik bij jou ben
Is voor mij elke top te bereiken
Zou ik zelfs de hemel aan kunnen raken
Als jij jouw gevoel voor mij laat blijken.

Als ik maar bij jou ben
Dan kan ik alles in het leven aan
Want zonder jouw liefde voor mij
Kan ik niet bestaan.

(Liefdes gedicht door: Corine)

Inleiding

Verliefd raken: het mooiste en tegelijkertijd het ergste wat je kan voorkomen. Je bent helemaal weg van dat meisje of die jongen. Zo (ver) weg dat je alles om je heen vergeet. Als je de ander ziet, krijg je het zo warm van binnen dat je een kop als vuur krijgt. Je hart gaat tekeer of de vlinders fladderen rond in je buik. Je hebt het niets meer, je weet niets meer, er is er maar één die telt, die ander. Je voelt je in de zevende hemel. Waarom voelt je dit alles als je degene tegenkomt?

God heeft ons zo gemaakt!!

10.1 Wat gebeurt er in ons lichaam bij verliefdheid?

Hormonen

Bij verliefdheid maken de hersenen *hormonen* aan waardoor je je gelukkig voelt bij een ander en hem/haar zo vaak mogelijk wil zien. Je geraakt in een verliefdheidsroes.

Verliefdheid uit zich in het lichaam als een complex samenspel van processen tussen hormonen en hersengebieden. De *verliefdheidshormonen* maken dat je lichaam en geest helemaal ondersteboven worden gezet. Het wordt wel eens omschreven als het 'vlinders in de buik-gevoel'.

Warm gevoel

Je geraakt in een *verliefdheidsroes*. Je gaat de persoon op wie je verliefd bent

idealiseren en verheerlijken. Sommigen zeggen ook dat ze een warm gevoel krijgen als ze de andere zien of alleen maar door aan hem/haar te denken.

Tekens

Er zijn verschillende tekens die er op kunnen wijzen dat je verliefd bent:

- niet meer weten wat zeggen of net alles verkeerd zeggen in de nabijheid van de ander,
- de andere starend aankijken,
- altijd denken aan die persoon,
- zenuwachtig worden als de persoon in je buurt is,
- dagdromen over jullie samen,...

10.2 Verliefdheidssymptomen

Verliefdheid uit zich steeds op een aantal kenmerkende manieren. Dit noemt men *verliefdheidssymptomen*. Je bent nerveus en afgeleid maar tegelijkertijd gelukkig en energiek. Je focust je op je geliefde die je volmaakt en erg aantrekkelijk vindt.

Symptomen van verliefdheid

Hier volgen sommige symptomen van verliefdheid waarmee je wel moet opletten, want ze kunnen je dagelijks leven verstoren en voor problemen zorgen. Als je merkt dat je een van deze symptomen hebt, wees opgelet en probeer met twee benen op de grond te blijven. Lukt het je niet, zoek hulp van anderen.

- *Concentratiestoornissen:*
Je bent afgeleid. Je zit veel te dromen en kan je aandacht nog moeilijk op andere zaken richten.

- *Lichamelijke aantrekking:*
De geliefde voortdurend willen aanraken, kussen... Het liefst dag en nacht in zijn/haar armen doorbrengen.
- *Energie:*
Een uitzinnige, gelukzalige stemming. Drijven op 'een roze wolk'. Het gevoel van 'de hele wereld aan te kunnen'. Je durft dingen te doen wat je vroeger niet zou durven.
- *Rusteloosheid:*
Wisselende stemmingen. Doodongerust als de geliefde niet reageert op een app, dolblij als er wel een antwoord komt.
- *Idealiseren:*
Alles wat de geliefde doet of zegt, inclusief vervelende karaktertrekjes of vreemde interesses, worden in een positief daglicht geplaatst.
- *Obsessie:*
Voortdurend bezig zijn met de verliefdheid. Over niets anders meer kunnen praten. Vrienden, school of hobby's worden verwaarloosd.
- *Lichamelijke ongemakken:*
Je kan de slaap niet vatten, krijgt geen hap meer door de keel. Je hebt last van hartkloppingen, zweetaanvallen. En natuurlijk: kriebels in de buik.

Verliefdheid kun je niet afdwingen

Je kunt jezelf of een ander niet dwingen om verliefd te worden of te zijn, maar de een wordt wel gemakkelijker verliefd dan de ander. Verliefd worden overkomt, overvalt je, of als zoals de Engelsen zeggen: you fall in Love.

Soms kom je iemand tegen en ben je direct verliefd. Van jouw kant is dat 'liefde op het eerste gezicht'. Een andere keer heb je een oogje op iemand die je niet kent. Je durft nog geen contact te leggen omdat je weet dat die ander al een vriend(in) heeft., of je durft gewoon niet te vragen. Je piekert je dan suf hoe je met hem/haar in contact kunt komen. Jij wilt wel verkering hebben, maar je weet niet wat de ander wil.

Soms ga je er zelf op af, een andere keer wacht je af wat de ander zal doen.

In het volgende verhaal gaan we lezen over mensen die verliefd zijn op een ander.

Vlinders in je buik

Vlug draait Alida het hoofd omen bladert zonder te zien wat er instaat, het tijdschrift door. Ze hoort hoe 'haar' Roy, nou ja, hij weet het zelf nog niet, opschept over zijn nieuwe motorfiets en met zijn klasgenoten een paar tafeltjes achter haar gaat zitten. Ze pakt haar tas van de grond in een poging ongemerkt een blik achterom te werpen. Ze voelt zich betrappt als hij lachend naar haar knipoogt en draait haar hoofd snel om.

'... hem weer?' klinkt het ineens naast haar. 'He, schrikt ze op, 'wat zei je?'

'Was je er even niet? O, ik zie het al: je hebt weer de ik-ben-verliefd-blik in je ogen. Wie is het nu?'

'Houd je stil, man', fluistert Alida, terwijl ze schichtig om zich heen kijkt of anderen gehoord hebben wat haar vriendin Tamara zei. En om te voorkomen dat Tamara meer zegt of vraagt dan ze wil, fluistert Alida verder. 'Als je het voor je kunt houden, vertel ik het je.'

'Beloofd!', zegt Tamara plechtig met drie vingers in de lucht: ze wil wat graag weten wie haar vriendin nu weer aan de haak geslagen heeft.

'hij zit een paar tafeltjes achter me,' fluistert Alida. 'Ik geloof dat hij Roy heet en hij zit in de vierde.' Ze duwt geschrokken de vinger van Tamara die naar Roy wijst naar beneden, terwijl Tamara opgewonden fluistert: 'Hij daar?.....die knappe vent?'

'Houd je mond', sist Alida zenuwachtig: 'dat hoeft niet iedereen te weten!'

'Weet hij het?'

'Nee....nou ja, ik denk het niet.'

'Zal ik hem vragen of hij

‘Ben je gek! En als je nu niet ophoudt, ga ik weg’, fluistert Alida die voelt dat de vlammen haar uitslaan bij de gedachte dat hij alles kan horen.

‘Ja maar Hij kijkt hoor. Wat heeft hij mooie blauwe ogen zeg. O, kijk eens; hij heeft vast iets in de gaten. Hoe heet hij, dacht je?’

‘Roy gelooft ik.’

‘Roy? Dat klinkt goed. Zal ik hem vragen of hij gekleurde contactlenzen draagt?’

‘Tamara, houd nou op, please’, klinkt het bijna smekend.

‘Hij komt eraan, Alida. Dit is je kans’.

Alida stikt bijna van de zenuwen, maar op het moment dat Roy langs haar loopt, duwt Tamara haar aansteker zover van tafel, dat hij valt. Roy pakte het op, ‘Vuurtje?’ vraagt hij Alida, terwijl hij haar het vlammetje voorhoudt.

‘ik heb geen shag meer’, stamelt ze als ze de helder blauwe ogen op zich gericht ziet.

‘Dan draai er toch een van mij.’ Nonchalant gooit hij zijn shag op tafel, pakt een stoel en gaat er ongevraagd bij zitten. Alida’s hart slaat even over en haar vingers beven licht als ze het vloeitje nat maakt.

Opdracht 1

In dit verhaal van vlinders in de buik komen we verschillende kenmerken en symptomen van verliefdheid bij Roy en Alida tegen.

Schrijf de zinnen waarbij je een van de kenmerken kunt zien op en schrijf erbij over welke kenmerk of symptoom het gaat.

Het verhaal van Mariëtte

Mariëtte (16): Vanaf de brugklas ben ik verliefd geweest op een jongen die in een klas hoger zat. Maar het was eigenlijk verliefdheid op afstand, want ik sprak hem nooit. Ik zag hem alleen op het schoolplein. Ik klinkt misschien gek, maar ik ken zijn rooster uit mijn hoofd en wist precies wanneer hij in welk lokaal zat. Als het even kon, maakte ik een omweggetje om maar een glimp van hem op te vangen. ’s Avonds in bed lag ik van alles en nog wat over hem te fantaseren. Bijvoorbeeld hoe het zou zijn als hij op een dag zou zeggen dat hij ook verliefd op mij was. Ik vond het heerlijk om aan dat soort dingen te denken, maar tegelijk voelde ik me heel verdrietig en alleen.

Ik heb er nooit met mijn vrienden over gesproken. Wel heb ik mijn vriendin hem eens aangewezen, maar verder niets. Zij vond er trouwens niets aan. Hij was ook niet echt knap of leuk om te zien, maar hij leek mij zo lief en betrouwbaar. Iemand bij wie je je veilig kunt voelen.

of dat ook echt zo was, ben ik niet te weten gekomen, want hij is nu van school.

Daardoor is mijn verliefdheid niet meer zo hevig. Maar toch, ergens diep in mijn hart hoop ik dat ik hem nog eens tegenkom en dat het dan wat wordt tussen ons.

Opdracht 2

- Welke kenmerken of symptomen van verliefdheid komen we in dit verhaal tegen? Schrijf de zin en de kenmerk op.
- Waarom vond de vriendin van Mariëtte niks aan de jongen?
- Wat voor belangrijke reden had Mariëtte om verliefd te raken op die jongen?
- Wat zou jij in dezelfde situatie als Mariëtte gedaan hebben?

Wat zegt de Bijbel over liefde?

Iedereen heeft altijd over de liefde gesproken, geschreven en gezongen. Veel liedjes gaan over liefde. Het lijkt erop dat mensen nooit moe worden van het praten over de liefde. Dit zorgt ervoor dat mensen die nog nooit verliefd zijn geweest, er alles aan willen doen om ook verliefd te worden. En zoals we eerder hebben gezien, ware liefde kun je niet afdwingen.

Toen God de mens schiep, schiep hij hen als man en vrouw. Het verschil tussen de twee zorgt ervoor dat ze elkaar aanvullen. Dit zorgt ervoor dat er een natuurlijke aantrekkingskracht is tussen mannen en vrouwen, die de liefde voortbrengt die de vereniging van twee mensen in het huwelijk, in een gezin, mogelijk maakt.

Toch is het huwelijksleven een roeping, een roeping van God. Er zijn mensen die God roept om alleenstaand te blijven in dienst van Gods koninkrijk, en ook zij zijn gelukkig.

Het werkelijk gelukkige leven is het leven in liefde, want God is volmaakte liefde.

Het gelukkige leven is het leven in gemeenschap met Hem. Dit betekent dat ongeacht of je getrouwd bent of jouw leven wijdt aan de dienst van de Kerk, je een diepe relatie met God moet hebben om gelukkig te kunnen leven. Vaak zijn huwelijken ongelukkig omdat de liefde van God niet centraal staat in hun leven en omdat men te veel waarde hecht aan egoïsme. Een gelukkig huwelijk is een huwelijk waarin beide partners elkaar uit liefde dienen. **Om een huwelijk te laten slagen, moet het een verbintenis zijn tussen twee mensen, die vervuld zijn van het geluk dat God geeft en dit geluk met de ander willen delen.** Het gaat niet om twee ongelukkige mensen die verwachten dat de ander hen gelukkig maakt in hun liefdesrelatie.

Wat leert de Bijbel ons over ware liefde?

Opdracht 3

Lees de Bijbeltekst 1 Korintiërs 13, 1-8 op. Hierin kunnen we lezen wat **echte liefde** is. Aan welke van deze eigenschappen van liefde kun je voldoen, en met welke van hen zou je moeite hebben?

10.3 Onbeantwoorde liefde

Wij twee

Ik kijk in je mooie bruine ogen

en voel dat je de ware bent.

Je weet, mijn gevoelens zijn niet gelogen

en daarom doe je soms alsof je me niet kent

en ik probeer die gevoelens te onderdrukken,

want je wil alleen maar vrienden zijn.

Maar het wil me maar niet lukken,

want het doet teveel pijn.

Ik maak mezelf wijs dat ik van een ander hou

en dat de verliefdheid voorbij is.

maar toch denk ik alleen aan jou

als ik voel dat ik iemand mis.

Maar waarom voelt het aan als een straf,

dat ik van je blijf houden

en vraag ik me constant af

wat als wij twee zouden.....

Onbeantwoorde liefde

Iemand loslaten op wie je verliefd bent, is niet gemakkelijk. Misschien komt liefde maar van één kant, of je raakt verliefd op iemand die al een partner heeft of al getrouwd is. Hoe dan ook, het is moeilijk om een onbeantwoorde liefde, een onmogelijke liefde, los te laten.

Hier zijn enkele tips over hoe je met deze situatie kunt omgaan, namelijk hoe je je verliefdheid kunt overwinnen. Hieronder geven we je acht simpele tips om je over je 'crush' heen te helpen.

Zo kun je je onbeantwoorde liefde overwinnen:

1. Gun jezelf tijd om even verdriet te hebben

Gooi het eruit: huil, wees even boos. We vergeten vaak dat het helemaal niet erg is om even stil te staan bij onze gevoelens. Als gevolg daarvan kroppen we onze gevoelens op, waardoor we er misschien op de lange termijn keihard mee worden geconfronteerd.

2. Accepteer de situatie

Het klinkt echt super logisch, maar wanneer je over een onbeantwoorde liefde heen probeert te komen, is accepteren dat die ander niet verliefd op jou is, één van de eerste dingen die je zou moeten doen. Sterker nog, geef de hoop gewoon helemaal op dat het iets gaat worden tussen jullie twee. Je kunt wel blijven denken aan hoe leuk jullie als echtpaar zouden zijn, maar daarvoor moeten jullie toch echt allebei verliefd zijn en dat is (helaas) niet het geval.

3. Vat het niet persoonlijk op

Dat de ander niet verliefd is op jou, wil niet zeggen dat je het persoonlijk op moet vatten. Net zoals dat jij geen controle hebt gehad over jouw gevoelens voor hem/haar, heeft hij/zij ook geen controle over zijn (niet bestaande) gevoelens

voor jou. En dat heeft niks met jou te maken. Gevoelens zijn nou eenmaal iets persoonlijks. Stel je voor dat je (beste) vriend verliefd wordt op jou en jij niet hetzelfde voor hem voelt? Dat doe je toch niet expres? Dus jouw 'crush' doet het ook niet expres.

4. Ga er niet te lang over in zitten

Des te meer tijd je eraan besteedt, des te langer het gaat duren voor je over de ander heen bent. Hoe hard het ook klinkt: het is zoals het is. Je kunt je wel in gekke bochten wringen om de ander ervan te overtuigen dat jij echt 'the one' bent, maar gevoelens kun je niet fabriceren of forceren. Geef jezelf even de tijd om met je kapotte hart aan te pakken, maar gun jezelf daarna een frisse start. Het zou zonde zijn om in die gevoelens te blijven hangen. Vertrouw op God, als God iemand voor je heeft, zal niets of niemand de bloei van die relatie kunnen tegenhouden. Houd er ook rekening mee dat niet iedereen bestemd is voor een liefdesrelatie. God heeft sommige van ons voor een ander doel bestemd.

5. Focus op jezelf

Je hebt zoveel tijd besteed aan hem/haar en aan het denken over een toekomst samen dat het nu tijd is voor jou! Ga dingen met je vriendinnen doen, zoek een nieuwe hobby, verwen jezelf. Kortom, zoek afleiding. We snappen het als het moeilijk is om niet aan de ander te denken, maar door op jezelf te focussen en afleiding te zoeken heb je simpelweg geen tijd meer om aan hem/haar te denken. Het is ook belangrijk om je energie te wijden aan de dienstbaarheid aan anderen, het helpt je en maakt je gelukkig. Vrijwilligerswerk doen in een verzorgingshuis (bijvoorbeeld) kan je helpen om dit verdrietig moment te verwerken.

6. Houd afstand

Het is moeilijk om afstand te houden als de ander in je vriendenkring zit of een collega van je is, maar het draait niet alleen om fysiek afstand te houden. Hele gesprekken voeren met je onbeantwoorde liefde kan het alleen maar moeilijker

maken om hem los te laten. Houd het kort, en als het kan vermijdt zoveel mogelijk het contact tussen jullie.

7. Schrap hem even van je sociale media

Het kan best zo zijn dat je de ander niet durft te verwijderen van je sociale media, omdat je het gevoel hebt dat dit de kans op een vriendschap vermindert. Maar het is nu tijd om voor jezelf te kiezen. Des te meer je met hem geconfronteerd wordt, des te meer je geneigd bent om uren door zijn foto's te scrollen en al zijn sociale media te analyseren. Deze kwelling kun je jezelf besparen en je weet wat ze zeggen: uit het oog, uit het hart.

8. Geniet van het 'single' zijn

Uhm, hallo... Ik wilde een relatie en niet single zijn?! Ja, we snappen dat je zo denkt. Maar net zoals bij een break-up, heb je bij onbeantwoorde liefde vaak het gevoel dat je iets kwijt bent geraakt... Alleen heb je nooit iets gehad. Maar je hebt het ook niet nodig! Het is heel belangrijk om te beseffen dat je geen relatie nodig hebt om gelukkig te zijn. Je zal eerst moeten leren om in je eentje gelukkig te zijn. Wees gewoon niet te hard op jezelf, neem je tijd, "ruim" je gevoelens op en geniet van alle andere dingen om je heen. Pas als je kunt genieten van het alleen zijn, ben je klaar om een relatie aan te gaan.

11. Agressiviteit

Kreten en woorden
vliegen in het rond
onenigheid
geen enkele
beleefdheid

Klappen die vallen
pistolen die knallen
messen getrokken
luid de alarmklokken!
waren ze maar
met de stille trom
vertrokken

Geweld
weer een leven vergooid
wat is er toch
aan de hand
gebruikt hier
dan niemand meer
zijn verstand?

Samen levend
in verdraagzaamheid
verevend
de menselijkheid.
niets is minder waar
dan houden
van elkaar. *(Schrijfster Charivari)*

Inleiding

Agressiviteit en geweld zien we overal: thuis, op school, op straat enz. Wat erg is, is dat je vechtpartijen ook overal op de sociale media kan zien. Dit omdat velen staan op te nemen in plaats van iets te doen om de vechtpartij te stoppen. Anderen die gaan juist vechten om opgenomen te kunnen worden. Hoe meer 'views and comments' de film op sociale media krijgt hoe beter. Bij agressie en geweld kunnen mensen soms ernstig gewond raken of kunnen zelfs om het leven komen.

Bij geweld veroorzaakt door bendes en oorlogen is het erger, want hier worden veel onschuldige mensen de slachtoffers van het geweld.

Het schijnt dat we machteloos staan tegenover al dit geweld. Zal dit zo doorgaan? Is dit wat God van de mens wilde?

11.1 Wat is agressie?

Het is belangrijk om te weten wat agressie en geweld eigenlijk zijn? Een definitie van agressie is: een gedrag wat iemand inzet om – bewust of onbewust – iets kapot te maken, een ander schade te berokkenen, en/of duidelijk te maken wat hij wel of niet wil. Het gedrag overschrijdt de grenzen van wat algemeen acceptabel is in dit soort situaties en roept gevoelens van angst, pijn, verdriet en/of boosheid bij de ander op”.

Agressie wordt verdeeld in twee groepen:

- Fysieke agressie – schoppen, duwen, slaan, spugen, vernielen of beroven. Bij gewelddadige overvallen kan fysieke agressie zelfs nog extremere vormen aannemen.
- Psychische agressie – iemand verbaal of schriftelijk bedreigen, chanteren of vernederen. Dit wordt gedefinieerd als interne agressie.

Wat is het verschil tussen agressie en geweld?

Agressie is biologisch, alle levende wezens reageren agressief als ze zich bedreigd voelen. Het is een mechanisme om zichzelf of hun bezit te verdedigen. Een voorbeeld is als iemand vecht om zijn gezin, huis enz. te beschermen, of als iemand fel reageert tegen onrecht. Zodoende hoeft agressie niet perse negatief te zijn.

Geweld aan de andere kant is wel altijd negatief. Het doel van geweld is om (meer) controle en macht te krijgen op de ander. Het is dus niet om iets belangrijks te verdedigen. Het is niet iets waarmee je wordt geboren, maar het is meestal sociaal aangeleerd.

Wat zijn de oorzaken van geweld en agressief gedrag?

De redenen of oorzaken van agressie zijn niet altijd eenvoudig te achterhalen. Vaak is het een samenspel: cultuur, opvoeding, persoonlijkheid, de persoonlijke situatie, de omgeving en omstandigheden. Bij de meeste mensen is het één of een paar van deze zaken die agressief gedrag veroorzaken.

11.2 Wat zegt de Bijbel over agressie?

Zoals we al gezien hebben is God een God van liefde. Hij heeft ons geschapen om liefde te geven en te ontvangen. Wat zegt God over alle geweld en agressie onder de mensen?

Opdracht 1

- Hier volgen enkele Bijbelverzen over Agressie. Kies met z'n tweeën drie van de verzen uit, zoek het op in de Bijbel en bespreek samen wat het betekent.

Bijbelverzen over Agressie

1. Jakobus 1:19-20

Onthoud dit goed, mijn dierbare broeders en zusters; aarzel nooit om te luisteren, maar wacht met spreken en kwaad worden. Want wie zich boos maakt volbrengt de wil van God niet.

2. Mattheüs 5:9

Gelukkig zij die zich inzetten voor vrede; God zal hen zijn kinderen noemen.

3. Spreuken 16:32

Wie geduldig is, overtreft de dapperste soldaat; wie zichzelf beheerst is groter dan wie een stad beheerst.

4. Spreuken 14:29

Een geduldige man geeft blijk van veel inzicht, een heetgebakerd iemand laat zien hoe dwaas hij is.

5. Spreuken 19:11

Een verstandig mens wordt niet snel boos; het is hem een eer een fout niet aan te rekenen.

6. Spreuken 15:1

Een vriendelijk woord doet woede bedaren, harde woorden wakkeren woede aan.

7. Psalmen 37:8

Wees niet jaloers, pas op voor woede, verbittering, dat brengt alleen maar ellende.

8. Spreuken 14:17

Wie heetgebakerd is, doet dwaze dingen, iemand die berekend is, maakt zich gehaat.

9. Colossenzen 3:8

Maar nu legt ook gij dit alles af, weg met woede, drift en boosaardigheid, gevloek en schandelijke taal.

10. Mattheüs 5:21-22

U mag niet doden, wie iemand doodt, moet zich verantwoorden voor de rechtbank. Maar ik zeg u: Ieder die kwaad is op een ander moet zich voor de rechtbank verantwoorden. Als iemand een ander uitmaakt voor idioot, moet hij zich verantwoorden voor de Hoge raad, en als iemand een ander uitmaakt voor gek, moet hij ervoor boeten in het hellevuur.

11. Openbaring 21:4

Hij zal alle tranen uit hun ogen wissen. Er zal geen dood meer zijn, geen rouw, geen jammerklacht, geen pijn, want wat er eerst was is voorbij.

Geweld bestond vanaf de begintijd in de Bijbel, en zal blijven bestaan tot de eindtijd.

Maar het blijft zoals we kunnen lezen in Mattheüs 5:21-22, niet ongestraft.

Voor degenen die hun woede en drift kunnen inhouden, en anderen geen kwaad doen, staat een belofte van God in Openbaring 21:4. Hij zal alle tranen uit hun ogen wissen.

Er zal geen dood meer zijn, geen rouw, geen jammerklacht, geen pijn, want wat er eerst was is voorbij.

Je staat weer voor een belangrijke keuze, kies je voor haat, woede, agressie en geweld en veroordeeld worden, of kies je om je drift en woede in te houden en deel te nemen in Gods nieuwe wereld? (Openbaring 21, 1-8)

